

Proměny
BRNĚNSKÉHO
VARHANNÍHO
FESTIVALU

Judita Kučerová, Hana Bartošová, Alena Veselá,
Martin Bejček, Marek Sedláček

KMS

MUNI
PRESS

MUNI
PED

Proměny
BRNĚNSKÉHO
VARHANNÍHO
FESTIVALU

Judita Kučerová, Hana Bartošová, Alena Veselá,
Martin Bejček, Marek Sedláček

KLUB MORAVSKÝCH SKLADATELŮ
MASARYKOVA UNIVERZITA

BRNO 2020

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kučerová, Judita, 1957-

Proměny Brněnského varhanního festivalu / Judita Kučerová, Hana Bartošová, Alena Veselá, Martin Bejček, Marek Sedláček. – 1. vydání. – Brno: vydal Klub moravských skladatelů

ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, 2020. – 1 online zdroj

Anglické resumé

Nad názvem: Klub moravských skladatelů, Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. –

Obsahuje bibliografii a bibliografické odkazy

ISBN 978-80-210-9640-0 (Masarykova univerzita; online; pdf)

* 78.079 * 786.61.071.2 * 786.61 * (437.322) * (082.2) * (048.8)

– Brněnský varhanní festival

– 1981–2020

– hudební festivaly – Česko – 20.–21. století

– varhaníci – 20.–21. století

– hudba pro varhany

– Brno (Česko)

– jubilejní publikace

– monografie

786 – Hudba pro klávesové nástroje [9]

Klub moravských skladatelů ve spolupráci s Masarykovou univerzitou za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, statutárního města Brna a Českého hudebního fondu pro projekt Brněnský varhanní festival

Autorský kolektiv:

doc. PhDr. Judita Kučerová, Ph.D.

MgA. Hana Bartošová

prof. Alena Veselá

P. Jan Martin Bejček, OSB

doc. PhDr. Marek Sedláček, Ph.D.

Recenzoval:

doc. Mgr. Petr Hala, Ph.D. et Ph.D.

Kniha je šířena pod licencí

CC BY-NC-ND 4.0 Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0

© 2020 Klub moravských skladatelů ve spolupráci s Masarykovou univerzitou

ISBN 978-80-210-9640-0

ISBN 978-80-210-9639-4 (brož. vazba)

<https://doi.org/10.5817/CZ.MUNI.M210-9640-2020>

Obsah

PŘEDMLUVA (Judita Kučerová)	6
Z HISTORIE BRNĚNSKÉHO VARHANNÍHO FESTIVALU	
(Judita Kučerová)	9
Počátky festivalu (1981–1989)	10
Brněnský varhanní festival na sklonku 20. století	15
Brněnský varhanní festival v novém tisíciletí	19
Nahlédnutí do dramaturgické koncepce festivalu	26
Jubilejní 40. ročník Brněnského varhanního festivalu	45
Premiéry na Brněnském varhanním festivalu	46
Účinkující umělci	48
Ohlédnutí za Brněnským varhanním festivalem po čtyřiceti letech	53
POSTŘEHY A ZKUŠENOSTI	57
1. Vzpomínky Hany Bartošové ze zákulisí festivalu (Hana Bartošová)	58
2. „Varhaník si nemůže vozit na cesty svůj nástroj...“ (Alena Veselá)	64
3. O festivalových varhanách z pohledu P. Martina Bejčka (P. Jan Martin Bejček, OSB)	67
PŘEHLEDY KONCERTŮ	71
1. Festivalové koncerty v letech 1981–1993 (Hana Bartošová)	72
2. Koncerty Brněnského varhanního festivalu v letech 1994–2020 (Marek Sedláček)	79
3. Mimobrněnské koncerty v letech 2009–2020 (Hana Bartošová)	95
VÝHLEDY (Judita Kučerová)	101
Výběr literatury a pramenů	103
Summary	105

PŘEDMLUVA

Brněnský varhanní festival patří v České republice k významným hudebním událostem, které mají svou dlouholetou tradici a jsou vyhledávanou příležitostí zvláště pro mladé umělce, domácí i zahraniční. Dlouhodobě se těší oblibě posluchačů nejen v moravské metropoli, ale i v jiných městech Jiho-moravského kraje. Historie festivalu nebyla dosud vcelku publikována, přestože uplynulo 40 let od jeho zahájení (věříme, že se i ve změněných podmínkách způsobených koronavirovou pandemií jubilejní 40. ročník festivalu letos uskuteční, byť později, než je zvykem a v úspornější verzi). Významnými prameny byly programové bulletiny a plakáty koncertů či časopisecky zveřejněné dílčí stati a recenze¹. V roce 2014 byla vydána publikace Marka Sedláčka *Klub moravských skladatelů – 22 let obnovené činnosti*², která přináší v 10. kapitole přehled o programech Brněnského varhanního festivalu v letech 1994–2014. K nejnovějším zdrojům patří diplomová práce BcA. Václava Zemana, DiS. s názvem *Brněnský varhanní festival – historie a současnost*³, která byla obhájena v jarních měsících 2020. Autor naznačil jednotlivé fáze vývoje festivalu; v jedné z kapitol rozšířil poznatky o programech koncertů na základě studia dokumentů a rozhovorů s organizátorkami festivalového dění prof. Alenou Veselou a Hanou Bartošovou (zaznamenal programy koncertů z let 1992–2019).

Předkládaná publikace přináší poznatky o Brněnském varhanním festivalu v kontextu jeho kulturněhistorického vývoje, proměn v dramaturgické koncepci, složení umělců a v neposlední řadě koncertních nástrojů, jejichž zajištění je nezbytné pro zdárný vývoj festivalu. Jednotlivé kapitoly jsou obsahově provázány. Autorský kolektiv tvoří 5 osobností, které jsou s festivalovým hnutím spjaty. Především zakladatelka varhanního festivalu prof. Alena Veselá, někdejší rektorka Janáčkovy akademie múzických umění v Brně a dosud koncertně činná varhanice, jež přispěla úvahou o poslání varhanika jako koncertního umělce i pedagoga (kapitola „Varhaník si nemůže na cesty vozit svůj nástroj“). Dále současná dramaturgyně a organizátorka festivalového dění MgA. Hana Bartošová, která se dlouhodobě podílí na chodu festivalu nejen organizačně, ale také umělecky. Do publikace zařadila osobní zážitky, spojené s nejrůznějšími okamžiky festivalového dění, dále přehled o koncertech uskutečněných v počátečních ročnících festivalu a mimobrněnských koncertech. Na její práci navázal doc. PhDr. Marek Sedláček, Ph.D. z Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Sestavil přehled o koncertních aktivitách v období, kdy nad Brněnským varhanním festivalem převzal uměleckou a finanční záštitu Klub moravských skladatelů. Oba autoři jsou ostatně úzce spjati s Klubovým děním; Hana Bartošová v současné době vykonává činnost předsedkyně KMS, Marek Sedláček je členem výboru Klubu a současně autorem dvou monografií o této významné kulturní instituci⁴. Kapitola o koncertních varhanách, na nichž jsou jednotlivé hudební večery pořádány, připravil P. Jan Martin Bejček, OSB. Mimořádně se zasloužil zvláště o výstavbu nových varhan v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie i rekonstrukce nejstarších brněnských varhan, barokního nástroje z roku 1726, který je umístěn v loretánské kapli Panny Marie při Konventu minoritů v Brně. Historická stať o vývoji festivalu pochází z pera doc. PhDr. Judity Kučerové, Ph.D., působící na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity. Judita Kučerová je rovněž autorkou úvodních a závěrečných pasáží knihy a některých doprovodných textů. Dlouhodobě spolupracuje s dramaturgyní festivalu, připravuje komentáře do programových bulletinů, publikuje články o festivalu, recenze koncertů apod. Je také členkou Klubu moravských skladatelů.

Snahou autorů kolektivní monografie je předložit v ucelené podobě co nejvíce informací z historie Brněnského varhanního festivalu, vyložit dramaturgickou koncepci jednotlivých ročníků, včetně zastoupení umělců a přiblížit

jednotlivá úskalí nebo dílčí úspěchy, které významně podněcovaly další rozvoj festivalu. Text má pramennou povahu, autoři vycházejí z dochovaných písemných dokumentů a rozhovorů s pamětníky i realizátory festivalu. Jeho součástí je i fotodokumentační materiál, uložený v archivu Brněnského varhanního festivalu.

Věříme, že publikace přinese zájemcům o brněnské varhanní aktivity nové poznatky a potěší je mimo jiné i milými vzpomínkami osobností, které jsou dlouhodobě spjaty s životem festivalu.

¹ Texty nejruznější podoby pocházejí např. z pera Aleny Veselé, Kamily Klugarové, Jiřího Sehnala, Hany Bartošové, Jany Micháلكové Slimáčkové, Věry Lejskové, Milana Bialase, Judity Kučerové a dalších.

² SEDLÁČEK, Marek. *Klub moravských skladatelů: 22 let obnovené činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s. 280–313.

³ ZEMAN, Václav. *Brněnský varhanní festival – historie a současnost*. Diplomová práce. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Hudební fakulta, Katedra varhanní a historické interpretace, 2020. 94 s. Vedoucí diplomové práce: prof. MgA. Zdeněk Nováček.

⁴ SEDLÁČEK, Marek. *Klub moravských skladatelů 1992–2007: k 15. výročí znovuzaložení*. Brno: Editio Moravia, 2008; SEDLÁČEK, Marek. *Klub moravských skladatelů: 22 let obnovené činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2014.

Z HISTORIE
BRNĚNSKÉHO
VARHANNÍHO
FESTIVALU

1 / Z historie Brněnského varhanního festivalu

Počátky festivalu (1981–1989)

Historie Brněnského varhanního festivalu byla započata v osmdesátých letech dvacátého století. U jeho zrodu stála významná česká varhanice prof. Alena Veselá. Měla bohaté zkušenosti výkonné umělkyně působící v České republice, mnoha evropských zemích i v zámoří (zahraniční koncertní aktivity zahájila v roce 1960 v Belgii, v USA poprvé účinkovala v roce 1973). Jako vyhledávaná varhanice a pedagožka na Janáčkově akademii múzických umění v Brně a významná osobnost kulturního života v moravské metropoli se snažila vytvářet příznivé podmínky pro koncertní činnost zejména mladých adeptů varhanního umění. Poukazovala na skutečnost, že v období po druhé světové válce došlo k renesanci varhanního umění; vzrostl význam varhan jako koncertního nástroje, zájem publika o varhanní hudbu i současných skladatelů o tvorbu pro tento nástroj⁵. Přesto se tehdy na českém území mohly varhanní koncerty pořádat spíše výjimečně, většinou mimo chrámové prostředí – a takové příležitosti byly vzácné. Prof. Veselá v pozdějších letech vzpomínala: *„Koncerty se tolerovaly pouze v sálech, které většinou neměly dobrou akustiku, ani kvalitní nástroj. Jedněmi z mála povolených výjimek byly koncerty v pražském chrámu sv. Jakuba a v olomouckém*

Svaz českých skladatelů a koncertních umělců

Park kultury a oddechu Brno pořádají pod patronátem Krajského výboru SSM

I. VARHANNÍ PŘEHLÍDKU

Brno, 24.-28. května 1981

NEDĚLE 24. KVĚTNA 1981

Věra Heřmanová

Zdeněk Špatka - cembalo

J. F. Charbono: Naše; A. Sauer: Komusi; J. a D. Dur pro dva klavíry varhanní; C. Kralovick: Republique emotion; J. Adam: Ulysses;
V. Wolcott: Dni varhanní

Jaroslav Túma

G. Maffei: Toccata caprice; J. S. Bach: Fugatum a hope D dur; F. Hindemith: Sonata; L. J. M. Salsko: Passacaglia quasi toccata na
B.A.C.M.

PONDĚLÍ 25. KVĚTNA 1981

František Kolavík

J. S. Bach: Občasná preludia - pro dva klavíry; BWV 615, Sonata 2, 2. a 3. mov.; J. Saks: Václav na cestě, velmi zapomenutá

Martina Zelová

J. S. Bach: Fantazie G dur; C. Franck: Choral h mol; F. Eben: 2 skladby "Jardín"

ÚTERÝ 26. KVĚTNA 1981

Anděla Hrubišová

J. S. Bach: Fantazie a mol; BWV 542; Preludium a fuga G dur; BWV 543; Občasná preludia: Nur keine des Heiligen Michael; BWV 616;
M. Kralovick: Dni varhanní, op. 33

Josef Rafaja

Vladimír Rejlek - trubka

J. a. Goussier: Suite 3, 3. a 4. vlny; "Pavane d'esperance for Magnolia"; G. F. Händel: Sonata F dur pro trubku a varhanní;
C. Franck: Choral E dur; A. Saks: Václav na cestě

STŘEDA 27. KVĚTNA 1981

Jan Kalfus

J. S. Bach: Toccata, adagio a fuga C dur; BWV 564; J. Tonda: Fantazie appassionata; M. Eben: Varhanní na rovníku ptáček, op. 38

Kamila Klugarcová

J. S. Bach: Passacaglia a mol; BWV 582; F. Faure: Les varhanní

ČTVRTEK 28. KVĚTNA 1981

Milůška Kvěčková

J. S. Bach: Fantazie a fuga a mol; BWV 577; C. Franck: Preludium, fuga a varhanní, op. 19; O. Messiaen: Soudobá tanzová;
Soudobá tanzová

Gabriela Riedlbauchová

F. Eben: Fantazie E vlny "Město na vodi"; M. Rudnik: Preludium a fuga a mol; C. Franck: Choral a mol; O. Messiaen: Méditation; L. J.
vlny "Ja Nádrž"

Všechny koncerty přehlídky se konají v obrádní síni Nové radnice, Brno, nám. Družby národů 1
začátky jsou stanoveny na 19.30 hodin

Vstupenky v Ústředním předprodeji PKO, Brno, Dvořákova 1, tel. 232 67 - Jednálné vstupeně
10 Kčs na každý koncert. Zasedací pořádek libovolný. Po zahájení koncertu nebude sňhda
vstupě do sály

1981. 5. 24. - 28. 5. 1981. 19.30 hod. 1. 1981. 5. 24.

chrámu sv. Mořice. V Brně platil striktní zákaz pořádání varhanních koncertů v kostelích.⁶⁶ V moravské metropoli nabízely tuto možnost jen varhany, využívající se ke svatebním obřadům na Nové radnici.

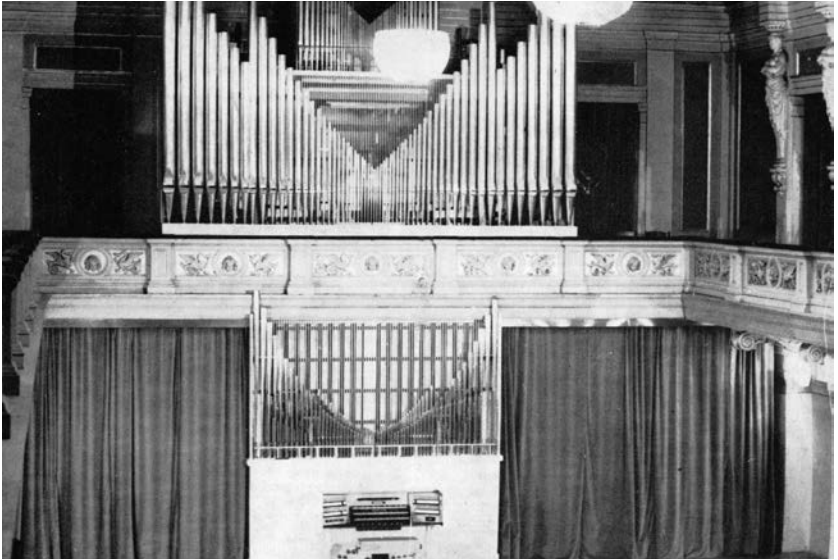
Na podněty zrodu festivalu vzpomínala jeho zakladatelka ve své knize Z rejstříků paměti: „Stálý nedostatek koncertních příležitostí pro mladé začínající umělce mě v roce 1980 přivedl k myšlence založit v Brně Přebličku mladých varhaníků.“⁶⁷ Poprvé se uskutečnila v květnu 1981 v obřadní síni Nové radnice na Dominikánském náměstí. Uměleckou záštitu nad varhanním festivalem převzal Svaz českých skladatelů a koncertních umělců (resp. jeho krajská pobočka v Brně), na jeho chodu se podílel také tehdejší Park kultury a oddechu v Brně a Národní výbor města Brna.

První festivalové ročníky byly koncipovány jako půlrecitály vybraných mladých umělců, zpočátku pouze českého, popř. slovenského původu.⁶⁸ Pro zpestření hudebních večerů byly do programů zařazovány také skladby pro varhany a jiné nástroje, s varhaníky vystupovali různí instrumentalisté či pěvci. Od 2. ročníku festivalu byly určitou dobu pořádány také odborné semináře na témata o varhanní hře, nástrojích, významu varhanní hudby, současné tvorbě pro varhany apod.

V roce 1982 se varhanní festival (tenkrát pod názvem Festival mladých varhaníků Brno '82) konal v sále Besedního domu, kde byly instalovány nové varhany. Postavili je mistři varhanáři z podniku Varhany Krnov pro Janáčkovu akademii múzických umění v Brně za spoluúčasti Státní filharmonie Brno.⁶⁹ Výstavbou koncertních varhan v brněnském Besedním domě se otevřely nové možnosti zvláště pro prezentaci studentů JAMU i dalších umělců, vystupujících v cyklech brněnské filharmonie, popř. dalších pořadatelů koncertů.

Po zkušenostech z prvních dvou ročníků festivalu se prof. Alena Veselá rozhodla rozložit jednotlivé koncerty do delšího časového období (než jeden týden); např. v roce 1983 se 6 hudebních večerů uskutečnilo v průběhu 12 dnů (18.–29. dubna). Podtitul 3. ročníku Brněnského varhanního festivalu „Tvůrčí dílna mladých varhaníků. Host festivalu.“ naznačoval širší okruh účinkujících interpretů – poprvé byli pozváni také dva mladí umělci ze Slovenska.

V průběhu let se proměňovaly možnosti koncertních prostorů, vyvíjel se název festivalu i jeho koncepce. Festivalová dramaturgie vycházela z různých kulturně-historických událostí a podnětů. V rámci Roku české hudby v roce 1984 zazněla mj. také díla starých českých mistrů i kompozice současných skladatelů – jako připomínka odkazu tvůrců, jejichž výročí jsou

Varhany v brněnském Besedním domě.

spjata se čtyřkou na konci letopočtu. Závěrečný koncert festivalu byl vymezen pro samostatný recitál zahraničních umělců, laureátů mezinárodních varhanních soutěží. Postupně se rozšiřovala možnost poznávání různé varhanní interpretace a vzájemné umělecké konfrontace. Hostem 4. ročníku festivalu – poprvé označeného názvem *Mladé varhany* – se stala maďarská interpretka Zsuzsa Elekes, laureátka prestižních soutěží v Budapešti, Praze a Lipsku.

Jednou z hlavních myšlenkových linií festivalu *Mladé varhany '85* byla prezentace vybraných děl českých hudebních skladatelů, která vznikla po roce 1945. V této souvislosti prof. Alena Veselá upozornila na mimořádný zájem hudebních tvůrců o komponování pro varhany, který se v České republice vyvíjel během 2. poloviny 20. století. V bulletinu z roku 1985 mj. uvedla: „*Naše soudobá varhanní tvorba zaujímá dnes přední místo i v celosvětovém*

První zahraniční umělkyně, maďarská varhanice Zsuzsa Elekes (1984).

SVAZ ČESKÝCH SKLADATELŮ A KONCERTNÍCH UMĚLCŮ, KP BRNO,
STATNÍ FILHARMONIE BRNO, JAMU a KV SSM

Vás zvou na brněnský varhanní festival mladých varhaníků
pod patronátem fakultního výběru ROH FF UJEP v Brně

Mladé varhany

<p>3. 3. 1986 ANNA ZŮRIKOVÁ Ch. Tournemire, J. Alain, J. Benoit</p> <p>JAN KALFUS F. Mendelssohn-Bartholdy, L. Sluka, J. S. Bach</p> <p>5. 3. 1986 HANA BARTOŠOVÁ A. Mayone, M. A. Rossi, J. Zimmer, V. Werner, O. Kavanello</p> <p>JOSEF RAFAJA D. Buxtehude, J. S. Bach, P. Eben</p>	<p>7. 3. 1986 DOROTHEA FLEISCHMANNNOVA Spoluúčinkuje Virginia Walte- rová – zpěv L. C. Daquin, J. Alain, O. Messiaen, Z. Lukáš</p> <p>JAN VLADIMÍR MICHALKO J. S. Bach, J. Rheinberger, I. Zeljenka</p> <p>9. 3. 1986 Host festivalu VELIN ILIEV (Bulharsko) J. S. Bach, C. Franck, J. Brahms, A. Katerinidu</p>
--	---

Besední dům, Komenského nám. 8 - Začátky koncertů v 19.30 hodin

Podprodej vstupenek v pokladně Besedního domu – dleř až pětce
od 13 do 17 hodin a u veškerých pokladen
Vstupné 8 Kč, pro členy Kruhu přátel hudby a Hudební mládeže 5 Kč

Trak 82

Propagační plakátek festivalu *Mladé varhany* z roku 1986.

Na závěrečném koncertu 6. ročníku festivalu *Mladé varhany* '86 vystoupil bulharský varhaník Velin Iliev (9. 3. 1986)¹¹

měřítka. Svědčí o tom též velký zájem mezi zahraničními varhanními umělci i velký ohlas, který tato díla v cizině vyvolávají.¹⁰ V roce 1985 si hudební veřejnost na celém světě připomínala 300. výročí od narození Johanna Sebastiana Bacha a Georga Friedricha Händela. Jejich velkolepý tvůrčí odkaz se stal významnou součástí programu festivalu. V samostatném recitálu účinkoval Matthias Eisenberg z tehdejší Německé demokratické republiky, mj. nositel cen soutěží ve varhanní improvizaci ve Výmaru, úspěšný také v Brucknerově varhanní soutěži v Linzi, Bachově soutěži v Lipsku atd.

Po pětiletém bilancování činnosti festivalu v roce 1986 vyzvedla Ale na Veselá význam spolupráce skladatelů i výkonných umělců různých generací, jejichž přispěním se úspěšně vyvíjí současné varhanní umění. Uvedla, že během pěti ročníků varhanního festivalu zazněly vedle děl světových velíkanů varhanní tvorby také kompozice téměř 50 soudobých autorů, převážně českého a slovenského původu.

Ke specifickým 7. ročníku festivalu *Mladé varhany* '87 určitě patřily premiéry (popř. brněnská první provedení) několika soudobých děl, a to z tvorby českých skladatelů Luboše Sluky (1928), Vladimíra Svatoše (1928–2011), Jiřího Gemrota (1957), Rudolfa Kubína (1909–1973) a Štěpána Luc-

kého (1919–2006) či Pavola Bagina (1933) ze Slovenska. Premiéry současných děl byly do programů zařazovány od prvních ročníků festivalu. Na význam tohoto aspektu poukázal např. předseda Svazu českých skladatelů a koncertních umělců Jiří Dvořáček. V úvodním textu bulletinu z roku 1988 mladým varhaníkům napsal: „*Pravidelným uváděním soudobých děl ve svých programech dáváte nejen možnost této tvorbě zaznít, ale podněcujete i vznik děl nových, v posledních letech i komorních skladeb pro varhany a nejrůznější vokální i instrumentální kombinace. V tomto organickém sepětí skladatelů a koncertních umělců tkví smysl celé naší svazové práce.*“¹² Tento trend byl zachován i v dalším období (podrobněji v části Premiéry na Brněnském varhanním festivalu).

Program brněnského festivalu Mladé varhany byl v letech 1988 a 1989¹³ obohacen o závěrečné komorní koncerty, v nichž účinkovali všichni umělci, zastoupení ve festivalovém programu, tentokrát však v různých hudebních uskupeních. Jednalo se o dopolední nedělní matiné v Besedním domě.

Brněnský varhanní festival na sklonku 20. století

V souladu se společensko-historickými změnami v České republice po roce 1989 se měnily i podmínky vývoje Brněnského varhanního festivalu. Prof. Alena Veselá, která pečovala o chod festivalu od jeho zrodu, se v únoru 1990 stala rektorkou Janáčkovy akademie múzických umění v Brně (na této pozici pracovala do 31. ledna 1997). Pro náročné úkoly, které plnila v období transformace vysoké umělecké školy v nových společensko-historických podmínkách, nemohla dál pečovat o organizační a uměleckou stránku festivalu. Tuto činnost převzali postupně její žáci Kamila Klugarová a Ivo Bartoš, od roku 1994/1995 až do dnešních dnů tuto práci obětavě vykonává Hana Bartošová, současná dramaturgyně a organizátorka Brněnského varhanního festivalu. Všechny zmíněné osobnosti se výrazně podílely na chodu festivalu také jako výkonní umělci.

Jubilejní desátý ročník festivalu v roce 1990 se paradoxně konal opět v obřadní síni brněnské Nové radnice, neboť Besední dům byl pro svůj havarijní stav uzavřen. Díky obrovskému úsilí se podařilo získat nové prostory s koncertním nástrojem, který byl instalován v kostele sv. Augustina v Masarykově čtvrti. Jednalo se o třímanuálové varhany s mechanickou trakturou od firmy Rieger-Kloss. Od roku 1991 byly varhanní koncerty pořádány zde,

Vystoupení Kamily Klugarové na 1. varhanní přehlídce v obřadní síni Nové radnice 27. května 1981.¹⁴

Čtvrtek 21. dubna 1983, 19.30 hodin	
Ivo Bartoš	
Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)	Preludium a fuga G dur BWV 541
Karel Horký (1958)	Toccata a fuga (1981) - premiéra
Max Reger (1873 - 1916)	Introdukce a passacaglia f moll
Přestávka	
Josef Rafaja	
Nicolas de Grigny (1671-2? - 1703)	Cromorne en taille à 2 Parties
Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)	Fantazie a fuga g moll BWV 542
Ivan Řezáč (1924 - 1977)	Čtyři ritornely (1973) Andante sostenuto Allegro Allegretto Andante
Maurice Duruffé (1902)	Preludium a fuga na jméno Alain op. 7

Program koncertu Ivo Bartoše a Josefa Rafaji z 21. 4. 1983 v sále Besedního domu.
Foto Ivo Bartoš a Josef Rafaja.

Ivo Bartoš

Josef Rafaja

*Hana Bartošová za varhanami.*¹⁵

v rámci Brněnského varhanního festivalu¹⁶ se konaly pravidelně v měsíci červnu.

Uměleckou záštitu a finanční podporu festivalu poskytla v té době nově ustanovená Asociace hudebních umělců a vědců¹⁷ (AHUV, únor 1990), která do jisté míry převzala formy činnosti od předchozího Svazu českých skladatelů a koncertních umělců, působícího v letech 1970–1990.¹⁸ Od roku 1994 se na organizaci a finančním zabezpečení festivalu významně spolupodílel také Klub moravských skladatelů (KMS), obnovený po více než čtyřicetileté přestávce v létě 1992¹⁹ (v roce 1995 se stal rovněž součástí AHUV). V této souvislosti se sluší připomenout zvláště zásluhy bývalé předsedkyně KMS Věry Lejskové, která působnost festivalového dění plně od devadesátých let podporovala.

Varhany v kostele sv. Augustina (Rieger-Kloss).

Brněnský varhanní festival v novém tisíciletí

V historickém vývoji festivalu docházelo k proměnám jeho názvu i prostor, v nichž se jednotlivé koncerty konaly. Situace vycházela z možností a stavu koncertních nástrojů. Zpočátku byly koncerty realizovány v obřadní síni Nové radnice v Brně a v Besedním domě, postupně se rozšiřovaly možnosti jejich pořádání i v chrámovém prostředí. V Brně se konaly pravidelně od roku 1991 v kostele sv. Augustina, jeden z koncertů se výjimečně uskutečnil také v minoritském kostele sv. Janů (2004)²⁰ a v kostele sv. Michala na Dominikánském náměstí (2006). V roce 2014 byly dva hudební večery umístěny do Českobratrského evangelického chrámu Jana Amose Komenského. A o rok později zde byla započata tradice nedělních Hudebních nešpor, při nichž zaznívá hudba festivalového programu i biblická zamyšlení místních farářů.

V průběhu posledních pěti let existence festivalu byly získány další dvojice varhany. V polovině roku 2014 byla v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie dokončena stavba koncertních varhan pocházejících z dílny švýcarského varhanáře Hermanna Mathise. 35. ročník Brněnského

Uvnitř Červeného kostela varhany Rieger-Kloss.

Varhany v jezuitském kostele.

Varhany v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie (Hermann Mathis).

Varhany v loretánské kapli Panny Marie při Konventu minoritů v Brně (Antonín Richter).

Prof. Alena Veselá na svém prvním „Narozeninovém“ koncertě (7. 7. 2016).

varhanního festivalu se tedy konal poprvé v prostředí jezuitského kostela na novém koncertním nástroji. Při příležitosti zahájení provozu nových varhan v Beethovenově ulici se pro zájemce uskutečnila také jejich prezentace (poprvé v červnu 2014).

Protipólem k tomuto modernímu nástroji se staly nově rekonstruované historické varhany z roku 1726, umístěné v lořetánské kapli Panny Marie při Konventu minoritů. Jednalo se o barokní jednomanuálový nástroj, který postavil mistr varhanář Antonín Richter. Od roku 2017 se zde konaly koncerty zaměřené zvláště na barokní hudbu.

V roce 2016 byl do programu festivalu poprvé zařazen Narozeninový koncert prof. Aleny Veselé.²¹ Od té doby se koná pravidelně každý rok 7. července, v den jejích narozenin. Začátek koncertu zakladatelky festivalu je symbolicky stanoven na 7 hodin večer (tedy 19.00 hodin). Program tohoto večera skrývá další skryté poselství; je koncipován jako hudební dialog učitele s žáky. Profesorka Alena Veselá si každý z těchto hudebních večerů zve také hosty – své bývalé posluchače. V této roli se v minulosti představili Petr Kolař, Zdeněk Nováček, Jana Kubová-Pololáníková, bulharský umělec Velin Iliev a David Postránecký. V letošním roce, kdy se v rámci varhanního festivalu uskuteční

Prof. Alena Veselá u varhan na svém druhém „narozeninovém“ koncertě (7. 7. 2017).

Alena Veselá, Velin Iliev a Hana Bartošová po koncertě v jezuitském kostele (7. 7. 2018).

Alena Veselá na kůru jezuitského kostela společně se svými žáky Velinem Ilievem a Hanou Bartošovou a P. Martinem Bejčkem (7. 7. 2018).

Alena Veselá vzdává hold varhanám, po jejím boku Hana Bartošová a David Postránecký, jezuitský kostel 7. 7. 2019.

již páté vystoupení Aleny Veselé, a to ve spolupráci s Hanou Bartošovou, nemohla být ze známých důvodů dodržena tradice „7. 7. v 7 hodin večer“. Koncert je zařazen na závěr jubilejního ročníku v neobvyklém podzimním termínu – stejně jako celý varhanní festival. Tato událost patří vždy k výjimečným okamžikům festivalu. Nejen pro obdivuhodnou vitalitu umělkyně, jež s noblesou a radostí vždy prezentuje svůj program, ale také pro myšlenku symbolického rozmlouvání mezi generacemi interpretů a předávání štafety, kterou s uměleckou pokorou žáci paní profesorky přijímají. Chrám Nanebevzetí Panny Marie je vždy zcela zaplněn vděčnými posluchači, z nichž mnozí osobně znají Alenu Veselou jako skromnou, spíše nenápadnou ženu, která však dokáže svou varhanní hrou upoutat i ve vysokém věku.

Další novinkou v novodobé historii Brněnského varhanního festivalu se stalo pořádání tzv. přidružených nebo doprovodných akcí. Pro velký zájem posluchačů byla již v roce 2009 započata tradice koncertů také mimo brněnské prostředí. Tím se rozšířil rádius posluchačů varhanní hudby i do blízkého či vzdálenějšího okolí moravské metropole. Každoročně se konají čtyři, pět nebo šest koncertů v Jihomoravském kraji (dosud např. ve Vyškově, Kuřimi, Nosislavi, Boskovicích, Vranově u Brna, Podolí u Brna, Miroslavi, Přerově, Valticích, Vanovicích, Velké Bíteši, Valticích, Moravských Knínicích). Poslední desetiletí (od roku 2010) se v rámci festivalu konají také varhanní semináře zaměřené většinou na problematiku varhanní interpretace, literatury nebo organologie. Poprvé byla setkání odborné veřejnosti či milovníků varhanní hudby pořádána již na počátku 80. let minulého století. V té době byly semináře realizovány v Malém divadle hudby na Smetanově ulici. Přednášeli zde např. prof. Alena Veselá (*Význam rytmických konvencí v předklasické hudbě*, 1982), Jiří Sehnal (*Přístup k dokumentaci starých varhan*, 1982), Ing. Bohumil Plánský (*Nové koncertní varhany v ČSSR a zahraničí*, 1983), Josef Rafaja (*Problematika stylové interpretace francouzské barokní hudby*, 1983), Vratislav Bělský (*Tempa v hudbě 17. a 18. století*, 1983). Jejich vystoupení dále doplňovali svými referáty hudební vědci, publicisté a kritici. V novém tisíciletí se semináře uskutečnily ve Varhanním sále JAMU, kde zazněly např. příspěvky *Varhany a Brno*, *O varhanách a varhanní hudbě*, *Česká varhanní hudba a varhanářství*, *Brněnské varhany a stavby nových varhan v Brně*, *Klub moravských skladatelů a Brněnský varhanní festival*, *Varhanní hudba z hlediska skladatele a její budoucnost* atd. U přednášejícího pultu se vystřídali varhaníci, hudební historikové, skladatelé a další významné osobnosti z okruhu varhanní hudby, např. Alena Veselá, Jiří Sehnal, Kamila Klugarová,

Setkání varhaníků a přátel varhanní hudby ve vile Stiassni, neformální část varhanního semináře, červen 2015.

Jana Michálková Slimáčková, Hana Bartošová, Judita Kučerová, Leoš Kuba, Marek Sedláček, Lukáš Hurtík, Petr Rajnoha, Ondřej Můčka. Několik prezentovaných prohlídek nových nástrojů uskutečnil za velkého zájmu veřejnosti P. Martin Bejček. Dále se varhanní semináře konaly pod označením Festivalové okénko v Otevřené zahradě v Údolní ulici (vyjma roku 2015, kdy byl seminář uspořádán ve vládní vile Stiassni v Pisárkách).²²

Organizace Brněnského varhanního festivalu se také příležitostně opírá o spolupráci s nejrůznějšími kulturně společenskými institucemi, které napomáhají kulturním výměnám umělců a podporují festivalové dění různými způsoby. V minulosti byla navázána spolupráce např. s Mezinárodní společností Antonína Dvořáka, Rakouským kulturním fórem, společností Music Enterprise, Lucemburk, některé koncerty zaštitilo Velvyslanectví Belgie v České republice, Americké velvyslanectví v Praze atd. Mediálními partnery BVF jsou brněnské studium Českého rozhlasu a rozhlasová stanice Radio Proglas. V pořadu Oktáva Radia Proglas byly každoročně (od r. 2008) realizovány rozhovory o Brněnském varhanním festivalu s jeho dramaturgyní Hanou Bartošovou. V brněnském studiu Českého rozhlasu se jednalo např. o odpolední Rendez-vous Brno a další pořady.

Důležitou součástí příprav každého ročníku festivalu je zajištění jeho propagace také v brněnském tisku a zvláště na webových stránkách BVF www.varhany.nomi.cz.

Nahlédnutí do dramaturgické koncepce Brněnského varhanního festivalu

Dramaturgie jednotlivých ročníků festivalu se postupně vyvíjela od dílčích záměrů až po ucelené programové koncepce. Její tvůrci od počátku usilovali o zařazení nejen stěžejních děl varhanní literatury, ale také méně známých skladeb různé provenience. Od roku 2004 měl každý ročník své specifické zaměření, odpovídající aktuálním hudebním jubileím a významným kulturním událostem,²³ popř. reflektoval vývoj varhanní literatury, zvláště z nejnovějších období. Aktuálnímu zaměření odpovídal většinou i podtitul festivalu.

V roce 2004 si hudební veřejnost připomínala působnost českých skladatelů, v jejichž letopočtech narození či úmrtí figuruje číslice čtyři. Také 24. ročník BVF se připojil svou dramaturgií ke kulturním událostem pořádaným v rámci Roku české hudby. Se záměrem souzněl i podtitul festivalu Tradice české varhanní hudby. Čtyři z pěti koncertů festivalu byly věnovány téměř výlučně české hudební produkci. Na zahajovacím večeru zazněly dvě kompozice Petra Ebena, který 22. ledna 2004 oslavil 75. narozeniny. Skladby interpretovala Kamila Klugarová, která některá Ebenova díla uvedla v premiéře a v nakladatelství Supraphon vydala nahrávky Ebenových skladeb. Na koncertě s podtitulem Varhanní tvorba českých velikánů a jejich současníků zazněly vesměs kompozice, které nebývají často uváděny, ačkoli pocházejí z pera významných českých autorů (Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů). Vedle toho byly zařazeny skladby Josefa Kličky a Františka Musila. V minoritském kostele sv. Janů si posluchači vyslechli díla starých českých mistrů Bohuslava Matěje Černožského, Josefa Segera, Františka Xavera Brixiho, Jana Zacha, Jana Křtitele Vaňhala, Karla Františka Pitsche a Jana Křtitele Kuchaře. Zazněly v podání Thomáše Thona na historických varhanách minoritského kostela. Téměř výlučně brněnské varhanní umění (po stránce kompoziční i interpretační) bylo prezentováno na závěrečném koncertě, věnovaném 80. výročí založení Českého rozhlasu

Brno. Varhaník Petr Kolař zaměřil svou pozornost na varhanní tvorbu Josefa Blatného, Františka Michálka, Zdeňka Pololánika a Leoše Janáčka. Součástí programu byla také premiéra kompozice pro varhany a lesní roh Arnošta Parsche, uvedená společně s hornistou Jindřichem Petrášem. 24. ročník Brněnského varhanního festivalu ozdobil rovněž Janáčkův Otčenáš, na jehož interpretaci se spolupodíleli opět brněnští umělci (solisté i členové souboru Musica da camera Brno a pěveckého sboru Gaudeamus Brno se svými dirigenty Martinem Franzem a Štěpánem Policerem).

V rámci 25. ročníku festivalu byla největší pozornost věnována velikánu varhanní hudby – Johannu Sebastianu Bachovi. Při příležitosti čtvrtstoletí existence festivalu, označeného podtitulem Bachovské ozvěny, vzpomínala jeho zakladatelka prof. Alena Veselá i na 75. výročí položení základního kamene kostela sv. Augustina (a současně 70. výročí vysvěcení chrámu), kde se Brněnský varhanní festival konal již 15. sezónu. *„První varhany zde postavila pražská firma E. Š. Petra; šlo o nástroj se dvěma manuály a s pneumatickou trakturou. Roku 1976 tu však krnovský závod Rieger-Kloss vybudoval varhany větší, třimanuálové, s mechanickou trakturou a s osmadvaceti rejstříky, přitom však užil také původní hlasy.“*²⁴ Velkolepé Bachovo varhanní dílo provázelo posluchače (až na jedinou výjimku) na každém koncertě.

V roce 2006 si kulturní veřejnost na celém světě připomínala 250. výročí od narození W. A. Mozarta. Skladatelovo dílo dominovalo v programu celého festivalu, čemuž odpovídal i jeho podtitul Mozartovské inspirace. Mozartův odkaz v oblasti varhanní hudby není rozsáhlý, zazněly téměř všechny varhanní kompozice skladatele (pro sólové varhany, různá hudební uskupení s varhanami, úpravy pro varhany). Brněnský varhanní festival byl zahrnut do rámce mezinárodního projektu Mozartovy cesty 2006, na němž se podílela většina evropských zemí. Festival se – i přes místní označení ve svém názvu – stal dramaturgicky a interpretačně reprezentativní kulturní událostí nejen regionální, ale i národní a mezinárodní úrovně. O jeho internacionálním dosahu svědčí mj. také to, že nad jeho konáním převzalo záštitu Rakouské kulturní fórum v Praze a Velvyslanectví Belgie v ČR.

Ve 27. ročníku Brněnského varhanního festivalu mohli návštěvníci koncertů vyslechnout průřez celým varhanním dílem německého barokního skladatele Dietricha Buxtehudeho, od jehož úmrtí uplynulo v roce 2007 tři sta let. Buxtehudových skladeb pro sólové varhany sice není ve srovnání např. s tvorbou J. S. Bacha nebo M. Regera tak mnoho, ale tvoří součást repertoáru varhaníků na celém světě. Jeho dílo se stalo také inspirací pro

Ruská varhanice Ludmilla Kamelina, kostel sv. Augustina 27. 6. 2007.

následující generace varhanních skladatelů. Záslouhou varhaníků Ulrike Northoff (Německo), Joan DeVee Dixon (USA), Gerarda Gillena (Irsko), Ludmilly Kameliny (Rusko) a české interpretky Martiny Kolářové postupovalo všemi hudebními večery festivalu. Koncert umělkyně z Marylandu se konal pod záštitou Amerického velvyslanectví v Praze.

Festivalový podtitul Moravští skladatelé varhanám z roku 2008 naznačil zaměření na hudební tvůrce, kteří působili v Brně a jejichž výročí byla toho roku připomínána. Nejvýznamnější místo náleželo varhanní tvorbě Leoše Janáčka, dále Františka Musila (1852–1908), Eduarda Treglera (1868–1932) a Zdeňka Blažka (1905–1988), kteří mj. pedagogicky působili na brněnské konzervatoři. Zazněly také ukázky z tvorby Bedřicha Antonína Wiedermanna (1883–1951), umělecky a pedagogicky působícího v Praze, ale rodáka z Hané (mj. výrazné osobnosti české varhanní pedagogiky). Skladatelský odkaz těchto tvůrců pro sólové varhany není počtem skladeb výrazný, vyjma varhanních kompozic Leoše Janáčka však bývá neprávem opomíjen. Tvorbu z okruhu členů Klubu moravských skladatelů prezentovaly kompozice Zdeňka Zouhara (1927–2011), Ctirada Kohoutka (1929–2011) a Zdeňka Pololánika (1935).

Devětadvacátý ročník BVF s podtitulem Slavná výročí ve varhanní hudbě byl věnován odkazu hudebních skladatelů světové i české tvorby, jejichž letopočet narození či úmrtí končil devítkou. Tehdejší dramaturgyně festivalu Mgr. Jana Michálková Slimáčková, Ph.D., v programovém bulletinu napsala: „*Je až s podivem, kolik hudebních výročí přináší letošní rok. Jde o výročí skladatelů, kterým byly varhany nástrojem provázejícím člověka od kolébky do hrobu, nástrojem osobně blízkým či dokonce chlebem vezdejšími poskytujícím jim obživu, kteří ve varhanách spatřovali prostředek svého niterného vyjádření nebo kteří byli vyzváni varhaníkem k vytvoření díla či dostali objednávku.*“²⁵ Festivalově prostupovala hudba od období renesance až po současnou tvorbu. Nejstarší epochu renesance zastupovala kompozice císařského dvorního varhaníka a významného skladatele tehdejší doby Paula Hofheimera. Narodil se před 550 lety a umělecky působil v mnoha městech střední Evropy. Z oblasti barokní tvorby bylo upřednostněno dílo Henryho Purcella, narozeného před 350 lety, a Georga Friedricha Händela, od jehož úmrtí uplynulo v roce 2009 250 let. Období klasicismu a romantismu zastupovaly kompozice Josepha Haydna a Felixe Mendelssohna-Bartholdyho. Festivalové publikum dělilo 200 let od Haydnova úmrtí či Mendelssohnova narození. Před 100lety se také narodil výtečný francouzský varhaník a skladatel Gaston Litaize; byla připomenuta rovněž jeho tvorba. Českou hudbu prezentovali „jubilanti“ Jan Zach, Jan Křtitel Vaňhal, Jan Křtitel Kuchař, Josef Bohuslav Foerster a především dva světově proslulí komponisté Bohuslav Martinů nebo Petr Eben, který by se v roce 2009 dožil 80 let.

V roce 2010 vstoupil Brněnský varhanní festival do 30. roku své existence. Jak naznačil podtitul Varhanní hudba v průběhu staletí, posluchači mohli vyslechnout reprezentativní výběr skladeb od období renesance až po hudbu 21. století. Vedle oblíbených i méně známých skladeb světového repertoáru byla prezentována také tvorba dvou členů Klubu moravských skladatelů Zdeňka Pololáníka a Milana Slimáčka. Festival byl symbolicky zahájen koncertem Petra Kolaře, varhaníka a ředitele kůru brněnské katedrály sv. Petra a Pavla. V průběhu festivalu účinkovali mj. tři zahraniční umělci. Mimobrněnskému publiku se (ve čtyřech kostelích) představila např. Američanka Joan DeVee Dixon. Vystoupila s hobojistkou Kristen Cooper v programu Kontrasty americké a české hudby. Tyto koncerty byly uspořádány ve spolupráci s Mezinárodní společností Antonína Dvořáka v rámci festivalu Americké jaro.

Americká varhanice Joan DeVee Dixon a hobojistka Kristen Cooper po vystoupení v rámci doprovodných mimobrněnských koncertů, červen 2010.

Rovněž program 31. ročníku Brněnského varhanního festivalu (s podtitulem Proměny stylů ve varhanní hudbě) obsahoval průřez varhanní tvorbou od baroka po současnost. Bylo připomenuto 200. výročí narození maďarského tvůrce Ference Liszta a 100. výročí narození předčasně zesnulého francouzského skladatele Jehana Alaina. Ze současné varhanní tvorby byly uvedeny kompozice brněnských autorů Ctirada Kohoutka a Leoše Kuby, zástupců z okruhu Klubu moravských skladatelů. Varhanní festival v roce 2011 opět umožnil v plné míře i konfrontaci se zahraničním uměním; posluchači vyslechli interpretaci umělců z Německa, Švýcarska, Polska a Francie. V rámci mimobrněnských koncertů účinkovala opět Joan DeVee Dixon z Frostburské státní univerzity v Marylandu. Tentokrát vystoupila v samostatném programu nazvaném Ozvěny ze zámoří.

32. ročník festivalu nabídl vedle skladeb velikánů světové hudby také díla autorů, známých spíše jen z oblasti varhanní kompozice. Díky mezinárodnímu zastoupení interpretů si publikum vyslechlo i téměř neznámé skladby např. italské nebo německé provenience. Česká tvorba byla zastoupena méně, tradičně varhanními kusy Leoše Janáčka, dále ukázkou z tvorby varhaníka, pedagoga a skladatele Karla Františka Pitsche a soudobou kom-

Americká varhanice Joan DeVee Dixon s hudebním skladatelem Zdeňkem Pololáníkem po koncertě v Tišnově-Předklášteří 13. června 2011.²⁶

pozicí nejmladšího člena Klubu moravských skladatelů Antona Aslamase. Shodou okolností byly české kompozice interpretovány zahraničními hosty. Součástí koncepce festivalu se stala již potřetí spolupráce s Mezinárodní společností Antonína Dvořáka v rámci festivalu Americké jaro. Joan DeVee Dixon, známá brněnskému i mimobrněnskému publiku, se tentokrát představila s Hanou Bartošovou v netradičním duu – v programu čtyřručních skladeb pro varhany.

Brněnský varhanní festival 2013 byl věnován prof. Aleně Veselé, která ve zdraví a elánu oslavila 90. narozeniny, a to i za účasti České televize Brno. Hana Bartošová trefně charakterizovala její zásluhy v tehdejší programovém bulletinu: „*Tato dáma učinila pro brněnskou kulturu a školství mnoho. Její zásluhou byly postaveny koncertní nástroje, a to varhany firmy Rieger-Kloss v sále Besedního domu i v kostele sv. Augustina. Na Janáčkově akademii múzických umění v Brně, kde profesorka Veselá vyučovala téměř půl století, mají možnost i současní studenti využívat velmi kvalitní cvičné nástroje. V době svého sedmiletého působení jako rektorka JAMU přispěla významným způsobem k rozvoji této umělecké školy. Zasloužila se nejen o získání nových prostor, ale za jejího působení vznikla také vedle hudební fakulty i fakulta divadelní. Dále*

Hana Bartošová s Alenou Veselou po koncertě Vivat Alena Veselá (kostel sv. Augustina, 12. 6. 2013).

se významně podílela na dokončení rekonstrukce Besedního domu v Brně, pomohla oživit činnost brněnského Spolku přátel hudby při Filharmonii Brno a je předsedkyní Spolku pro výstavbu brněnské koncertní síně. Tato výjimečná žena se i dnes s elánem zapojuje do veškerého současného kulturního dění, angažuje se při výstavbě nových koncertních varhan v Brně a je zvána do porot významných varhanních soutěží.⁴²⁷

Hana Bartošová vzdala hold zakladatelce Brněnského varhanního festivalu a své paní profesorce především v umělecké rovině, v programu Vivat Alena Veselá vystoupila zvláště s varhanními skladbami českých, německých a italských tvůrců. Uvedla rovněž jednu ze skladeb Zdeňka Pololáníka, zástupce současných brněnských skladatelů a členů KMS.

Do programu festivalu byla zařazena stěžejní díla varhanní literatury i méně známé kompozice, které zazněly zvláště v podání zahraničních umělců.

V roce 2014 si kulturní veřejnost (opět po deseti letech) připomínala významná jubilea českých skladatelů a k této linii přispěl také Brněnský varhanní festival. Koncepce jednotlivých programů poukázala na význam české hudby v kontextu světového hudebního vývoje. Festival tak rozšířil paletu hudebních programů pořádaných na našem území v rámci Roku čes-

ké hudby. Na všech koncertech zněly skladby českých autorů, bez ohledu na národní příslušnost interpretů. Posluchači se mohli potěšit díly, která trvale k varhannímu festivalu patří. Na čtyřech koncertech zazněly Janáčkovy varhanní skladby: Postludium z Glagolské mše a tři rané kompozice skladatele – obě Adagia a Chorální fantazie. Českou hudbu 20. století dále prezentovaly Vigilie Bohuslava Martinů a dvě skladby z oblíbených cyklů Petra Ebena Nedělní hudba a Labyrint světa a ráj srdce. Hudba Antonína Dvořáka byla zastoupena vokální tvorbou, proslulými Biblickými písněmi. Období 18. století reprezentovala tvorba varhaníka Jana Zacha, dále převážně ve Vídni působícího Jana Křtitele Vaňhala a Jana Křtitele Kuchaře, který byl Mozartovým přítelem a nadšeným propagátorem jeho díla. Českou varhanní tvorbu období romantismu zastupovala ukázka z díla méně známého Václava Felixe Škopa, činného zejména v rakouském Tyrolsku. Na pražské konzervatoři byl žákem Smetany a Dvořáka. Díky pestré paletě interpretů byla vedle české hudby uvedena také díla německého, francouzského, italského, anglického, španělského a amerického původu. Zasloužili se o to Wieland Meinhold z Německa, polský varhaník Gedymin Gruba, který se např. ujal i spolupráce s brněnským basistou Richardem Novákem při interpretaci zmíněných Biblických písní Antonína Dvořáka. Všestranný italský hudebník Marco Lo Muscio, který vedle činnosti titulárního varhaníka v Římě a uměleckého ředitele tamního mezinárodního varhanního festivalu působí rovněž jako pianista a skladatel, se v bohatém programu představil také jako výtečný varhanní improvizátor. Domácí umělce prezentovali Pavel Svoboda a Hana Bartošová, kteří svým programem přispěli prezentaci české hudby nejvíce. I v tomto roce byla opětovně uplatněna spolupráce s Mezinárodní společností A. Dvořáka v rámci festivalu Americké jaro. S Hanou Bartošovou vystoupila americká hobojistka Kristen Cooper. Součástí programu festivalu byla také prezentace právě dokončených koncertních varhan z varhanářské dílny Hermanna Mathise v jezuitském kostele. Referát spojený s prohlídkou nástroje na kůru přednesl 24. června P. ICLic. Mgr. Jan Bejček, OSB.

35. ročník Brněnského varhanního festivalu byl zahájen v prostředí jezuitského kostela na novém koncertním nástroji.²⁸ Program zahajovacího večera byl věnován brněnskému rodáku, hudebnímu skladateli Zdeňku Pololáníkovi, který téhož roku oslavil 80. narozeniny. Někdejší absolvent varhanního oddělení brněnské konzervatoře ze třídy Josefa Černockého a na JAMU kompozice u Františka Suchého, Viléma Petrželky i Theodora Schaefera se velmi rád věnuje komponování pro varhany, přestože jeho rozsáhlá

Hana a Iva Bartošovy se skladatelem Zdeňkem Pololáníkem po premiéře jeho Concertina pro klavír a varhany, jezuitský kostel 3. 6. 2015.

tvorba (více než 700 skladeb) zasahuje do mnoha hudebních žánrů. Specifickou oblast jeho varhanního díla zastupují kompozice pro varhany a klavír, popř. další nástroje. Jednu ze skladeb této neobvyklé instrumentální sestavy – Concertino pro klavír a varhany – mohli posluchači vyslechnout v podání Hany a Ivy Bartošových v premiéře.²⁹ Vedle jediné zástupkyně české varhannické školy Hany Bartošové dále účinkovali Paul Kayser z Lucemburska, který mj. upoutal jako výtečný varhanní improvizátor, Stéphane Béchy z Francie, proslulý kompletním uvedením Bachova varhanního díla (realizovaném na 17 recitálech v Paříži). Německé varhanní umění prezentovali Johannes Götz a Reinhard Seeliger. Záslouhou hornolužického umělce Seeligera a Pěveckého sboru Masarykovy univerzity, vedeného sbormistrem Michalem Vajdou, zazněly rovněž dvě ukázky z Pololáníkovy vokálně-instrumentální tvorby, a sice Ave Maria a Te Deum pro smíšený sbor a varhany. Rovněž Janáčkovu varhanní dílo, které neodmyslitelně k brněnskému festivalu patří, bylo přičiněním sólistů a Královopolského chrámového sboru (se sbormistrem Janem Hanáčkem) obohaceno o dvě vokálně-instrumentální skladby. Varhanní part Zdravas Maria a kantáty Otčenáš přednesl Johannes Götz.

Francouzský umělec Stéphane Béchy u varhan v jezuitském kostele, 17. 6. 2015.

Pěvecký sbor Masarykovy univerzity řízený Michalem Vajdou, jezuitský kostel 24. 6. 2015.

Prof. Alena Veselá na Narozeninovém koncertě se svými žáky Zdeňkem Nováčkem a Petrem Kolařem, jezuitský kostel 7. 7. 2016.

Program 36. ročníku Brněnského varhanního festivalu byl poprvé ukončen 7. července, v den narozenin jeho zakladatelky prof. Aleny Veselé, někdejší rektorky Janáčkovy akademie múzických umění a významné organizátorky hudebního dění v Brně. Tato výjimečná varhanice, dosud umělecky činná, se zasloužila nejen o vznik festivalu, ale také vychovala plejádu umělců, kteří dál šíří kvalitní varhanní hudbu. Proto byl závěrečný program festivalu, nazvaný „Narozeninový koncert“ a koncipovaný jako dialog učitele a jeho žáků, věnován vystoupení prof. Aleny Veselé a jejích někdejších studentů.

Dramaturgie festivalu byla dále zaměřena na odkaz skladatelů, kteří ovlivnili mimo jiné i vývoj varhanního umění a jejichž výročí narození či úmrtí byla v roce 2016 připomínána. V roce 2016 uplynulo 100 let od úmrtí německého hudebního skladatele Maxe Regera, který významně navázal na dědictví varhanní tvorby Johanna Sebastiana Bacha. Proslulost získal v oblasti varhanní kompozice, i když byl také výkonným varhaníkem, pianistou, dirigentem a pedagogem. Objevil pozapomenuté formy období baroka, např. chorální předehru, fantazii, fugu a passacaglii, přestože se zvukově blížil spíše tradici velkých romantických skladatelů. Číslici šest mají v datu narození Wolfgang Amadeus Mozart a Léo Delibes; na koncertech

Publikum na jednom z koncertů v jezuitském kostele, červen 2016.

zazněly také jejich varhanní skladby, přestože jejich tvorba v tomto oboru není rozsáhlá. Z české varhanní literatury byly zařazeny kompozice Josefa Segera (narodil se v roce 1716), který působil především jako varhaník v Týnském chrámu nebo křižovnickém kostele a patřil také k vyhledávaným pedagogům. Během dvou hudebních večerů byla prezentována tvorba brněnského hudebního skladatele a člena Klubu moravských skladatelů Milana Slimáčka. V roce 2016 oslavil 80. narozeniny. Varhanní kompozice tvoří důležitou součást Slimáčkovy tvorby, snad i proto, že se jako někdejší žák varhaníka a pedagoga Josefa Pukla uplatňoval aktivně i v tomto oboru. Na zahajovacím koncertě byl připomenut také odkaz všestranného umělce, pianisty, skladatele a výjimečného klavírního pedagoga Františka Schäfera (zemřel v roce 1966). Patřil k výrazným osobnostem brněnského hudebního života zvláště druhé třetiny 20. století. Současně zazněla ukázka z tvorby významného belgického varhaníka, pedagoga a hudebního skladatele Flora Peeterse, který zemřel v roce 1986. Pět ze sedmi koncertů festivalu se uskutečnilo na nových varhanách v jezuitském kostele. Program Brněnského varhanního festivalu byl obohacen o kompozice z oblasti komorní hudby i uměleckého přednesu.

Hana Bartošová u varhan v loretánské kapli 28. 6. 2017.

Podtitul 37. ročníku festivalu Putování s varhanami světem bez hranic napovídá, že dramaturgie svým hudebním i mimohudebním obsahem směřovala k naplnění nejen krásnou varhanní hudbou, ale současně vyjadřovala poselství do budoucna – víru v sílu umění a lidské pospolitosti. Tuto myšlenkovou linii ostatně dobře naznačovaly názvy a jim odpovídající obsahové zaměření některých koncertů, např. „Hudba bez hranic nás spojuje“, „Protestantský chorál a pravoslavné zpěvy v souznění“, nebo v rámci Hudebních nešpor v Červeném kostele „Varhanní improvizace na písně z Komenského kancionálu (1659) a taneční hudba 19. století“.

Novinkou v programu festivalu se stalo zařazení koncertu do prostředí loretánské kaple Panny Marie v Minoritské ulici. Nově restaurované historické varhany umožnily uspořádat večer barokní hudby.

Na 8 koncertech v brněnských chrámech a pěti mimobrněnských koncertech zazněla hudba od období baroka po současnost. Varhanní tvorbu členů Klubu moravských skladatelů reprezentovali Zdeněk Pololáník, Rudolf Růžička, Zdeněk Zouhar a Leoš Kuba. Představili se umělci z Německa, Francie, Itálie, Španělska, Slovenska a České republiky.

Slovenský umělec Marek Vrábek, jezuitský kostel 1. 6. 2017.

V roce 2018 uplynulo 90 let od úmrtí hudebního skladatele Leoše Janáčka, proslulého daleko za hranicemi českého území. Jeho život, tvorba a různorodé hudební aktivity, včetně pedagogických, byly neodlučitelně spjaty s moravskou metropolí. Hold této významné osobnosti české hudby vzdali v 38. ročníku Brněnského varhanního festivalu umělci českého, polského, německého i norského původu. Jeho hudba obohatila prožitky posluchačů v průběhu šesti festivalových večerů. Největší pozornost věnoval Janáčkově varhanní tvorbě Karel Martínek na zahajovacím koncertu festivalu. Během večera zazněly Janáčkovy varhanní kompozice z raného i vrcholného období, za spolupráce sólistů i členů pěveckého sboru Vox Iuvenalis (řízeného sbormistrem Janem Ocetkem) byl také proveden Otčenáš, kantáta pro tenor, smíšený sbor, harfu a varhany. Karel Martínek, umělec severomoravského původu, se s oblibou věnuje též improvizaci. V této roli se představil rovněž brněnskému publiku. Do svého programu navíc zařadil i varhanní úpravu Janáčkovy Sinfonietty, původně určené pro symfonický orchestr. Klub moravských skladatelů byl zastoupen brněnskými autory Petrem Fialou a Milanem Slimáčkem. U příležitosti 1. výročí posvěcení restaurovaných varhan v kapli Panny Marie Loretánské vzdal hold barokním mistrům

Rakouský interpret Klaus Kuchling u varhan jezuitského kostela 20. 6. 2018.

Lucie Sedláková Hůlová při zkušce v loretánské kapli.

Jaroslav Tůma a Lucie Sedláková Hůlová na koncertě v loretánské kapli 25. 6. 2018.

Na kůru jezuitského kostela po závěrečném koncertě 28. 6. 2018. Ženský komorní sbor Gloria Brunensis, uprostřed zleva: houslista Pavel Fajtl, sbormistryně Natalia Chirilenco, norský varhaník Otto Christian Odland a Hana Bartošová.

významný český varhaník Jaroslav Tůma. Za spolupráce s houslistkou Lucií Sedlákovou Hůlovou byly např. uvedeny tzv. Růžencové sonáty Heinricha Ignaze Franze Bibera. Posluchači se mohli seznámit s metodou skordatury, kdy je houslím předepsáno jiné ladění strun pro každou ze sonát.³⁰

39. ročník Brněnského varhanního festivalu nabídl posluchačům „Dialogy u varhan“. Dramaturgické zaměření festivalu, vyjádřené mj. i podtitulem festivalu, přiblížila Hana Bartošová v úvodním textu programového bulletinu: „... letošní ročník /.../ umožní vyslechnout průřez varhanním dílem od baroka až po současnost jako dialog nástrojů i lidského hlasu, prolínání různých epoch a stylů, minulosti a současnosti, dialog kláves a strun nebo učitele a žáka.“³¹ Tato myšlenková linie byla uplatněna ve všech programech, realizovaných v Brně i mimobrněnském prostředí. Klub moravských skladatelů byl zastoupen varhanní tvorbou Ctirada Kohoutka. Vedle varhaníků z USA, Itálie, Maďarska, Polska, Slovenska a České republiky se o vysokou úroveň festivalu zasloužili také interpreti z dalších uměleckých oborů.

K výjimečným událostem festivalového ročníku patřilo např. uvedení monumentálního díla Labyrint světa a ráj srdce Petra Ebena s texty Jana Amose Komenského. Pozoruhodné dílo, působivé nadčasovostí Komenského textu a mistrným hudebním ztvárněním Petra Ebena, bylo do programu zařazeno jako pocta skladateli, který by se v roce 2019 dožil 90 let. Kompozici připravila a brilantně provedla Hana Bartošová ve spolupráci s hercem Národního divadla v Brně Vladimírem Krátkým. Na interpretaci se spolupodílel také varhaník Zdeněk Gottvald a sólistky dětského pěveckého sboru Primavera. Pozoruhodná dramaturgie programu a výtečné umělecké výkony naplňovaly i další hudební večery. Posluchače svým uměním upoutal např. David di Fiore, rodák ze severoamerického Seattlu. V podání interpreta s italskými kořeny zazněly skladby od renesance až po tvorbu 21. století. Varhanní hudbu dobře propojoval zvukově přesvědčivý a kultivovaný projev členů pěveckého tělesa Ars Brunensis Chorus, střídavě řízeného sbormistry Danem Kalouskem a Josefem Javorovu. Zvláště vokálně-instrumentální díla Tučapského a Ebena umocnily slavnostní atmosféru v chrámu. Velký ohlas zaznamenaly také výkony varhanice Michaely Káčerkové a violistky Kristiny Nouzovské Fialové, které se představily nejen jako vynikající sólistky, ale i komorní hráčky, s výtečnou schopností pro citlivou souhru. Závěr Brněnského varhanního festivalu patřil tradičně vystoupení prof. Aleny Veselé a jejího bývalého žáka Davida Postráneckého. Posluchači zcela zaplněného kostela ocenili mimořádnost hudebního večera – i svěží a čilou jubilantku – dlouhým potleskem vestoje.

David di Fiore u varhan v jezuitském kostele 29. 5. 2019.

Varhanice Michaela Káčerková a violistka Kristina Nouzovská Fialová u varhan v jezuitském kostele 5. 6. 2019.

Hana Bartošová a Zdeněk Gottvald při interpretaci monumentálního Ebenova a Komenského díla Labyrint světa a ráj srdce, jezuitský kostel 19. 6. 2019.

Texty Jana Amose Komenského v podání herce Vladimíra Krátkého, jezuitský kostel 19. 6. 2019.

Jubilejní 40. ročník Brněnského varhanního festivalu

Připravovaný jubilejní ročník festivalu v roce 2020 se koná mimořádně o tři měsíce později.³² Koncepce hudebních programů se vzhledem ke světové pandemii Covid-19 neustále proměňovala, vše bylo podmíněno měnící se sestavou zvláště zahraničních interpretů. Situaci přiblížila v úvodním textu programového bulletinu Hana Bartošová. Vzhledem k výjimečnosti stavu zde uvádíme část předmluvy ve větším rozsahu: „Milí festivaloví návštěvníci, setkáváme se letos v netradičním čase babího léta. Když jsme začali loňského roku na podzim připravovat slavnostní 40. ročník festivalu, vůbec nás nenapadlo, že vše dopadne úplně jinak, než se naplánovalo. Od podzimu minulého roku do března roku letošního byl již jubilejní ročník dramaturgicky hotov a propagace se začala rozbíhat v plném proudu. Nečekaná koronavirová pandemie zasáhla všechna odvětví, kulturu nevyjímaje.

V březnu, na začátku karantény, jsem si nedělala těžkou hlavu. Myslela jsem, že za pár dní bude po všem. Plynul čas a já pochopila, že se bude muset letošní Brněnský varhanní festival minimálně přesunout, a dokonce jsem se smířila i s možností, že se konat letos nebude. Červnové postupné uvolňování mě přivedlo k myšlence uskutečnit varhanní koncerty slavnostního ročníku v čase teplého podzimu, kdy po nucené kulturní přestávce lidé určitě rádi usednou do lavic po létě ještě vyhřátých kostelů.

Vycházela jsem z hotového dramaturgického plánu a oslovila umělce, kteří byli připraveni vystoupit v tradičním červnovém čase. Nastala další část zásahu viru do našeho kulturního života, a to cesty zahraničních umělců. Varhaníci z nejvíce rizikových evropských zemí Itálie a Španělska to vzdali hned z důvodu přesunu akcí ve svém domově, norský interpret mi napsal, že by ho po návratu domů čekala 14denní karanténa, estonská umělkyně neměla k nám žádné spolehlivé letecké spojení, polský varhaník zůstal přímo v karanténě a neplánoval cestování. Nastala otázka, zda je možné realizovat v daném čase pozvání jiné, stejně kvalitní varhaníky a vytvořit v podstatě úplně novou dramaturgii celého ročníku, navíc jubilejního. Z důvodů neustálých restriktivních změn bylo vhodné pozvat umělce ze sousedních států, kteří se mohou dopravit pozemní cestou a opatření proti šíření nákazy mají také ve svých zemích podobná jako u nás. Oslovila jsem známé osobnosti varhanního světa z Chorvatska, Rakouska, Slovinska, Polska, Slovenska, Německa a měla jsem štěstí. Zajistily se nové termíny, připravily nové programy a slavnostní 40. ročník byl na světě.“³³

40. ročník Brněnského varhanního festivalu nese podtitul Slavnosti u varhan. A příležitostí k prožití slavnostních chvil, zvláště prostřednictvím varhanní hudby, bude několik. Umělci a posluchači si připomenou zvláště kulaté jubileum Brněnského varhanního festivalu a řadu dalších významných výročí. Před 150 lety se narodil proslulý francouzský varhaník a skladatel Louis Vierne. Záslouhou brněnských varhaníků Petra a Dagmar Kolařových a členů dvou pěveckých sborů Vox luvenalis a Smíšeného sboru Kantiléna (vedených Janem Ocetkem) zazní Vierneho Slavnostní mše cis moll op. 19 pro sbor a dvoje varhany. K interpretaci díla budou využity varhany v jezuitském kostele a dopravený digitální nástroj. Na zahajovacím koncertě mohou posluchači uctít také památku brněnského skladatele Vladimíra Wernera, někdejšího absolventa konzervatoře z varhanní třídy Vladimíra Hawlíka a kompozice u Zdeňka Blažka (Janáčkova akademie múzických umění). Zemřel před deseti lety. Jeden z hudebních večerů bude věnován tvorbě Zdeňka Pololáníka, který se letos dožívá 85 let. Na závěrečném „Narozeninovém koncertě“³⁴ oslaví za varhanami své 97. narozeniny prof. Alena Veselá. V jejím podání zazní jedna ze suit francouzského barokního komponisty Luise-Nicolase Clérambaulta. Tentokrát si paní profesorka pozvala svou žákyni Hanu Bartošovou, která program jubilejního varhanního festivalu uzavře. Koncepte koncertu vyznívá vskutku symbolicky. Poslední hudební večer jubilejního 40. ročníku festivalu naplní krásnou hudbou dvě ženy – umělkyně a pedagožka varhanní hry, jež stála u zrodu festivalu, dlouhá léta o něj pečovala a její žačka, která rovněž přispívá svou uměleckou hřívnou a organizační břímě festivalu nese se ctí čtvrt století.

Premiéry na Brněnském varhanním festivalu

Z programových bulletinů je zřejmé, že na koncertech zazněla nejen stěžejní díla varhanní literatury, ale také skladby méně známé, vytvořené např. v zemích, odkud pocházejí jednotliví reprodukční umělci. Tím, že často prezentovali varhanní tvorbu vlastního národa, mělo publikum možnost živě poznávat rozmanitou hudební literaturu, a to od období renesance až po současnost.

Několikrát byla poprvé uvedena (nebo zazněla v brněnské premiéře) díla soudobých autorů převážně českého či slovenského původu, někdy se jednalo o kompozice brněnských autorů, popř. členů Klubu moravských

Hudební skladatel Milan Slimáček blahopřeje Markétě Schley Reindlové, (jezuitský kostel 22. 6. 2016).

skladatelů. V programech koncertů nacházíme premiéry skladeb např. Sylvie Bodorové (1982), Michala Košuta (1982), Karla Horkého (1983), Michala Zenkla (1984), Otomara Kvěcha (1984), Juraje Filase (1984, 1989). V roce 1987 byly poprvé uvedeny kompozice Pavola Bagina, Štěpána Luckého, Luboše Sluky, Vladimíra Svatoše, Jiřího Gemrota a Rudolfa Kubína. V dalších letech zazněly v premiéře skladby Bohuslava Řehoře (1988), Jiřího Dvořáčka (1988), Jozefa Malovce (1988), Hannse-Christophera Schustera (1988), Petra Ebena (1988, 1989, 2002), Miroslava Raichla (1990), Pavla Kopeckého (1990), Miloše Štědrone (1990), Milana Slimáčka (1997, 2003, 2005, 2006, 2016), Arnošta Parsche (2001, 2004), Leoše Faltuse (2001), Zdeňka Pololánika (2015), Carsona Coomana (USA, 2007), Leoše Kuby (2011), Antona Aslamase (2012).

Své vyznání varhanám vyjádřil před čtvrtstoletím např. brněnský skladatel Milan Slimáček: *„Varhany – to čarovné slovo ozařovalo mé hudební počátky, kdy jako patnáctiletý jsem začal studovat varhanní hru na pedagogické škole Jaroslava Kvapila. Po jednom roce jsem přestoupil – společně se Zdeňkem Pololáníkem – na brněnskou konzervatoř, kde jsem hru na varhany u profesora Josefa Pukla studoval ještě tři roky. Potom jsem přestoupil na kompoziční*

oddělení a můj zájem o varhany poněkud ustoupil zálibě v jiných, zejména smyčcových nástrojích. Ale varhany jsem měl stále rád. V mládí jsem napsal *Preludium a passacagliu*, kterou jsem věnoval svému profesoru Josefu Puklovi. Nyní však na tuto skladbu pohlížím jako na projev skladatelské nezralosti. Potom nastala velká přestávka a pro varhany jsem více než čtvrt století nic nesložil. Až před osmi lety jsem se ke královskému nástroji vrátil a napsal *Preludium, air a toccatu*. To už jsem – doufám – mohl zaslouženě užívat titul hudební skladatel. Kompozice však zůstala dlouho ‘v šuplíku’, až nyní v Brně poprvé zazní díky Haně Bartošové jako česká premiéra.³⁵ Další premiéra Slimáčkovy varhanní skladby zazněla např. v roce 2016 zásluhou Markéty Schley Reindlové. Umělkyně českého původu, která v současnosti žije a působí v Německu, uvedla poprvé Slimáčkovu kompozici *Musica bravura*.

Účinkující umělci

Postupem času se z Brněnského varhanního festivalu, původně realizovaného pod jinými názvy (*Přehlídka mladých varhaníků, Mladé varhany* apod.)³⁶ a určeného nastávajícím českým a slovenským varhaníkům, stal prestižní festival, na němž vystupují umělci z různých zemí Evropy i zámoří. Širokou plejádu účinkujících tvoří nejen začínající interpreti, občas ještě výborní studenti uměleckých škol či jejich čerství absolventi, laureáti národních i mezinárodních varhanních soutěží, ale také zkušení výkonní umělci, kteří současně pedagogicky působí na uměleckých školách nebo jako chrámoví varhaníci. Nahlédneme-li do programu bývalých ročníků festivalu, najdeme zde jména varhaníků z Německa, Rakouska, Francie, Belgie, Irska, Norska, Dánska, Estonska, USA, Bulharska, Polska, Itálie, Švýcarska, Ruska, Slovinska, Chorvatska, Lucemburska, Maďarska, Slovenska a České republiky. Někteří interpreti se současně zaskvěli jako vynikající improvizátoři nebo umělci s hlubokými organologickými znalostmi.

Představě o bohatém zastoupení interpretů snad pomůže následující přehled, uvádějící seznam vystoupivších varhaníků, dále umělců z jiných hudebních (popř. dramatických) oborů, různých komorních uskupení nebo pěveckých sborů. Soupis je řazen podle jednotlivých ročníků a s ohledem na původ a zaměření umělců.

Zahraniční varhaníci:

Zsuzsa Elekes, Maďarsko (1984), **Matthias Eisenberg**, Německá demokratická republika (1985), **Velin Iliev**, Bulharsko (1986, 1996, 2018), **Thomas Schmögner**, Rakousko (1992), **Angela Palange**, Itálie (1993), **David di Fiore**, USA (2002, 2019), **Elżbieta Włosek**, Polsko (1995), **Johan Hermans**, Belgie (1997), **Wacław Golonka**, Polsko (1998), **Marina Něvskaja**, Rusko (1999), **Johann Trummer**, Rakousko (2001), **Andreas Meisner**, Německo (2003), **Przemysław Kapitula**, Polsko (2003), **Jean-Paul Imbert**, Francie (2004), **Bernhard Marx**, Německo (2005), **Wolfgang Kreuzhuber**, Rakousko (2005), **Jan Vermeire**, Belgie (2006), **Herbert Lederer**, Rakousko (2006), **Ulrike Northoff**, Německo (2007), **Joan DeVee Dixon**, USA (2007, 2010, 2011, 2012, 2013), **Gerard Gillen**, Irsko (2007), **Ludmilla Kamelina**, Rusko (2007), **Massimo Nosetti**, Itálie (2008), **Jarosław Malanowicz**, Polsko (2008), **Gabriel Marghieri**, Francie (2008), **Claus-Erhard Heinrich**, Německo (2009), **Michel Colin**, Francie (2009), **Klaus Sonnleitner**, Rakousko (2009), **Johan Hermans**, Francie (2009), **Raymond O'Donnel**, Irsko (2009), **Serge Schoonbroodt**, Belgie (2010), **Christian Bacheley**, Francie (2010, 2017), **Ernst Wally**, Rakousko (2010), **Stefan Schmidt**, Německo (2011), **Jean-Christophe Geiser**, Švýcarsko (2011), **Bogdan Narloch**, Polsko (2011, 2018), **Maurice Clerc**, Francie (2011), **Allessandro Bianchi**, Itálie (2012), **Othar Chedlivil**, Francie (2012), **Hans Leenders**, Holandsko (2012), **Waldemar Krawiec**, Polsko (2012, 2019), **Mario Ciferri**, Itálie (2013), **Johannes Trümpler**, Německo (2013), **Cyrill Schmiedlin**, Švýcarsko (2013), **Francois Houtart**, Francie (2013), **Wieland Meinhold**, Německo (2014), **Gedymin Gruba**, Polsko (2014), **Marco Lo Muscio**, Itálie (2014), **Wolfram Syré**, Německo (2014), **Paul Kayser**, Lucembursko (2015), **Stéphane Béchy**, Francie (2015), **Johannes Götz**, Německo (2015), **Reinhard Seeliger**, Německo (2015), **Jerzy Kukla**, Polsko (2015), **Enrico Presti**, Itálie (2015), **Michael Utz** (2016), **Gail Archer**, USA (2016), **Witold Zalewski**, Polsko (2016), **Torben Krebs**, Dánsko (2016), **Michael Utz**, Německo (2016), **Rudolf Müller**, Německo (2017), **Eugenio Maria Fagiani**, Itálie (2017), **Renato Negri**, Itálie (2017), **Klaus Kuchling**, Rakousko (2018), **Otto Christian Odland**, Norsko (2018), **Marju Riisikamp**, Estonsko (2018), **Circino Micheletto**, Itálie (2019), **Robert Kovács**, Maďarsko (2019), **Roberto Squillaci**, Itálie (2019), **Federico Mirko Butkovič**, Slovinsko (2020), **Peter Peinstingl**, Rakousko (2020), **Edmund Adler Borić**, Chorvatsko (2020), **Marek Stefański**, Polsko (2020), **Mathias Böhlert**, Německo (2020).

Slovenští varhaníci:

Ján Vladimír Michalko (1983, 1986), **Imrich Szabó** (1983, 1987, 1994), **Zlatica Suchánková** (1984, 1988), **Anna Zúriková-Predmerská** (1984, 1986, 1989), **Emília Dzemjanová** (1985, 1989, 1993), **Katarína Hanzelová** (1985, 1988), **Monika Bucková** (1990), **Peter Reiffers** (1990), **Stanislav Šurin** (1998, 2002, 2006, 2013), **Marek Vrábel** (2017, 2020), **Mária Magyarová Plšeková** (2019).

Čeští varhaníci:

Věra Heřmanová (1981, 1982), **Zdeněk Špatka** (1981, 1982, 1983), **Jaroslav Tůma** (1981, 1984, 1989, 2006, 2018), **František Kolavík** (1981), **Martina Zelová** (1981), **Anděla Hrubíšková** (1981), **Josef Rafaja** (1981, 1983, 1986), **Kamila Klugarová** (1981, 1983, 2004), **Marie Šestáková** (1982), **Hana Doležalová** (1983), **Jan Kalfus** (1981, 1986), **Miluška Kvěchová** (1981), **Gabriela Riedlbauchová** (1981), **Dorothea Fleischmannová** (1982, 1984, 1986), **Václav Uhlíř** (1982, 1984, 1987, 1990, 1997), **Karel Hiner** (1982), **Marie Řihánková** (1982), **Melánie Pustějovská** (1982, 1983, 1985, 1988, 1990, 1994, 1999), **Zdeněk Nováček** (1982, 1985, 2005, 2016), **Josef Popelka** (1982, 1984, 1987, 1990), **Hana Bartošová** (1982, 1983, 1984, 1986, 1989, 1991, 1994, 1997, 2000, 2003, 2005, 2009, 2011–2020), **Věra Karasová-Trojanová** (1983, 1991), **Ivo Bartoš** (1983, 1989, 1993, 1995, 1999, 2000), **Aleš Bárta** (1983, 1985, 1989, 2008), **Petr Sovadina** (1983), **Jitka Hrabalová** (1984), **Zuzana Němečková** (1985, 1989, 1993), **Marie Šestáková** (1987), **Petr Planý** (1987), **Ludmila Drápalová** (1987), **Hana Šumberová** (1987), **Miroslava Svobodová** (1988), **Martin Jakubíček** (1988, 1990, 1992, 2001, 2017, 2020), **Vladimír Sobotka** (1988, 1994), **Irena Chřibková** (1988, 1992, 1998, 2003, 2008), **Jana Kubová-Pololáníková** (1990, 2017), **Tomáš Thon** (1992, 1997, 2001, 2004), **Petr Kolař** (1995, 2000, 2004, 2010, 2016, 2019, 2020), **Michaela Vlčková** (1996), **Pavel Černý** (1996), **Jakub Janšta** (1998), **Michal Novenko** (1999), **Michelle Hradecká** (2000), **Petr Rajnoha** (2000, 2004, 2011), **David Postránecký** (2001, 2019), **František Vaníček** (2002), **Martina Kolářová** (2002, 2007), **Eva Bublová** (2005), **Iva Slancová** (2006), **Adam Viktora** (2010), **Daniela Valtová Kosinová** (2011), **Kateřina Chroboková** (2012), **Lukáš Hurtík** (2012), **Pavel Svoboda** (2014), **František Šmíd** (2015, 2016, 2018, 2019), **Ondřej Můčka** (2015), **Zdeněk Gottvald** (2015, 2017, 2019), **Jan Hanáček** (2015), **Josef Hanáček** (2015, 2017), **Markéta Schley Reindlová** (2016, ČR/Německo),

prof. **Alena Veselá** (2016–2020), **Lucie Guerra-Žáková** (2017, ČR/Španělsko), **Petra Kujalová** (2017), **Karel Martínek** (2018), **Nikola Zasman Eckertová** (2018, ČR/Lucembursko), **Jiří Lang** (2019), **Michaela Káčerková** (2019), **Marek Čermák** (2019), **Dagmar Kolařová** (2020), **Kamila Dubská** (2020).

Další čeští i slovenští umělci

(jiné hudební obory, popř. dramatický obor):

Vladimír Rejlek, trubka (1981), **Jan Pustějovský**, housle (1983, 1988), **Jan Broda**, trubka (1983, 1990), **Ladislav Kyselák**, viola (1984, 1987), **Virginie Walterová**, mezzosoprán (1986), **Miroslav Kovář**, viola (1987), **Milan Langer**, klavír (1987), **Milena Chromková-Jílková**, harfa (1987), **Ivan Měrka**, violoncello (1987), **Alina Farná**, alt (1987), **Stanislava Bradová**, klavír (1988), **Jan Opšitoš**, housle (1988), **Zdeněk Divoký**, lesní roh (1989), **Milan Řihák**, tenor (1990), **Radek Dočkal**, zobcová flétna (1990), **Dana Coufalová**, zobcová flétna (1990), **Mária Fiřová**, housle (1990), **Jana Horáková**, housle (1990), **Karel Plocek**, viola (1990), **Libor Mašek**, violoncello (1990), **Jiří Hebeda**, hoboj (1990), **Bedřich Havlík**, violoncello (1990), **Josef Pavlíček**, trubka (1990), **Jiří Vydra**, pozoun (1990), **Pavel Šuraň**, pozoun (1990), **Jan Karas**, lesní roh (1991), **Vladimír Richter**, tenor (1991, 1994), **Petr Pomkla**, flétna (1992), **Ivana Tomášková**, housle (1992), **Alois Daněk**, violoncello (1992), **František Novotný**, housle (1993), **Vladimír Krátký**, recitace (1997, 2019), **Marek Olbrzymek**, tenor (2000), **Michal Mrkvica**, housle (2000), **Olga Kalvodová**, harfa (2000), **Lea Vítková**, soprán (2002), **Jaroslava Ondrušová-Hýlová**, soprán (2003), **Jindřich Petráš**, lesní roh (2004), **Pavel Wallinger**, housle (2005), **Jan Vašta**, housle (2005), **Jana Pastorková**, soprán (2006), **Pavla Vykopalová**, soprán (2008, 2018), **Veronika Hajnová**, mezzosoprán (2009), **Gabriela Eibenová**, soprán (2010), **Hana Oráčová**, flétna (2012), **Petr Hojač**, trubka (2013), **Richard Novák**, bas (2014), **Iva Bartošová**, klavír (2015, 2018, 2019), **Jiří Jahoda**, housle (2015, 2017), **Pavla Jahodová**, violoncello (2015, 2017), **Pavla Kopecká**, harfa (2015, 2018), **Petr Leviček**, tenor (2015, 2018), **Olga Procházková**, soprán (2015, 2016, 2019), **Jiří Bělík**, hoboj (2015, 2018), **Jana Dvořáková**, alt (2015), **Michal Marhold**, recitace (2015), **Lenka Cafourková Ďuricová**, soprán (2016), **Gabriela Vránová**, recitace (2016), **Anna Krejčí**, housle (2016), **Pavel Fajtl**, housle (2018, 2019), **Hana Hána**, flétna (2017, 2020), **Irena Troupová**, soprán (2017, 2018), **Barbora Šancová**, soprán (2017), **Michal Bumbálek**, recitace (2017), **Lucie Sedláková Hůlová**,

housle (2018), **Vlastimil Bialas**, trubka (2018), **Lucie Silkenová**, soprán (2019), **Kristina Nouzovská Fialová**, viola (2019), **Richard Šeda**, cink, barokní flétna (2019), **Eva Garajová**, mezzosoprán (2020), **Nad'a Bláhová**, soprán (2020), **Tomáš Šelc**, baryton (2020).

České umělecké soubory:

Kubínovo kvarteto (1987), **Brněnský komorní orchestr**, umělecký vedoucí **Jiří Mottl** (1988, 1989), **Telemannovo barokní collegium**, umělecký vedoucí **Radek Dočkal** (1990), **Brněnský akademický sbor**, sbormistr **Jaroslav Kyzlink** (1994), **APS Moravan** (2000), **Smíšený sbor při chrámu sv. Jakuba v Brně** (2000), **Královopolský chrámový sbor**, sbormistr **Jan Hanáček** (2015), **Pěvecký sbor Masarykovy univerzity**, sbormistr **Michal Vajda** (2015), **Vokálně-experimentální soubor AFFETTO** (2002, 2016), **Komorní pěvecký sbor Gloria Brunensis**, sbormistr **Natalia Chirilenco** (2016, 2018), **Duo Lyriko – Magdalena a Štěpán Graffovi**, housle (2016, 2019), **Pěvecký ansámbl OctOpus Vocalis** (2017), **mužský pěvecký sbor Láska opravdívá**, sbormistr **Jan Špaček** (2017), **Pěvecký sbor Gaudeamus**, sbormistr **Martina Kirová** (2017), **pěvecký sbor Vox luvenalis**, sbormistr **Jan Ocetek** (2002, 2018, 2020), **Pavel Bořkovec Quartet** (2018), **Ars Brunensis Chorus**, sbormistr **Dan Kalousek a Josef Javora** (2019), **Brněnský komorní sbor**, sbormistr **Štěpán Policer** (2019), **Dětský sbor Brno**, sbormistr **Valeria Maťašová** (2019), **Smíšený sbor Kantiléna**, sbormistr **Jan Ocetek** (2020), **Ensemble Serpens cantat** (2020), **dětský pěvecký sbor Kantiléna**, sbormistr **Michal Jančík** (2020), **Soubor dechových nástrojů Nosislav** (2020).

Další zahraniční umělci

(jiné hudební obory), umělecké soubory:

Kristen Cooper, hoboje, USA (2010, 2014, 2016), **Oriane Pons**, soprán, Francie (2013), **Pěvecký sbor Cantemus**, sbormistryně **Alenka Podpečan**, Slovinsko (2016).

Ohlédnutí za Brněnským varhanním festivalem po čtyřiceti letech

Srovnáme-li počáteční léta varhanního festivalu se současností, jeho rozsah byl menší, než je tomu dnes, koncerty se konaly jen v Brně. V prvním desetiletí festivalu se jednalo zpravidla o 4–5 koncertů v jarních měsících, od roku 1991 byly pro hudební večery vymezeny převážně červnové středy. Koncepte festivalu se postupně rozšiřovala. Půlrecitály jednotlivých varhaníků (většinou mladých začínajících interpretů) byly postupně doplňovány celovečerními recitály, na nichž se publiku představovali zkušení a renomovaní umělci. Postupem doby narůstal počet zahraničních účinkujících, kteří svými výkony umožňovali jednak interpretační konfrontaci, jednak obohacovali programy o méně známá díla, která vznikla v jejich domácím prostředí, nejčastěji z oblasti soudobé hudby. Publikum mělo příležitost vyslechnout nejen skladby, tvořící pilíř varhanního repertoáru, ale také četná díla současných autorů, některá z nich dokonce zazněla v premiéře. Určité oživení dramaturgie přineslo také zařazování skladeb pro varhany a jiné nástroje, spoluúčinkování různých instrumentalistů či pěvců, popř. nástrojových nebo sborových ansámbľů. Tato snaha prostupuje festivalovými programy od začátku jeho existence.

Zájem publika o varhanní koncerty vyvolal postupně potřebu rozšířit festivalové dění také do jiných lokalit Jihomoravského kraje. V letošním roce se budou konat koncerty v prostředí mimobrněnských kostelů již podvanácté.³⁸

Rozsah a význam hudebních aktivit, pořádaných v průběhu 40 let existence varhanního festivalu, mohou mj. ilustrovat i údaje statistické povahy. Celkem se uskutečnilo téměř **250 koncertů** (v Brně 195 a v jiných lokalitách Jihomoravského kraje 53), na nichž vystoupilo více než **150 varhaníků** z České republiky a zahraničí. Podle původu umělců se jednalo o 68 varhaníků z České republiky, 11 ze Slovenska³⁹ a 74 interpretů ze zahraničí. Někteří z nich účinkovali v programech festivalu nejednou; nejčastěji se umělecky zapojila Hana Bartošová. Vedle umělců z oboru varhanní hra se na programu festivalu podílelo přes **70 interpretů – sólistů** jiných uměleckých oborů a přes **20 hudebních souborů**.⁴⁰

K výjimečným okamžikům Brněnského varhanního festivalu patří v posledních pěti letech vystoupení prof. Aleny Veselé, zakladatelky

Zahajovací koncert BVF 2017, zleva slovenský umělec Marek Vrábek, Hana Bartošová a Mgr. Marek Šlapal, náměstek hejtmána Jihomoravského kraje (jezuitský kostel 1. 6. 2017).

Hana Bartošová zahajuje 28. ročník festivalu za účasti Mgr. Marka Šlapala, náměstka hejtmána Jihomoravského kraje a P. Jana Martina Bejčka, OSB (jezuitský kostel 30. 5. 2018).

festivalu. Od roku 2016 slaví každoročně své narozeniny veřejně za varhanami, v kruhu svého milovaného publika.

Pořadatelem festivalu je již více než čtvrt století Klub moravských skladatelů, člen Asociace hudebních umělců a vědců, za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky, statutárního města Brna, městské části Brno–střed, Jihomoravského kraje, Nadace Ochranného svazu autorského, Nadace Českého hudebního fondu, Nadace Leoše Janáčka a dalších partnerů.⁴¹

Poznámky

- ⁵ Tento trend přiblížila např. v programovém bulletinu nově založeného festivalu. Srov. *I. přehlídka mladých českých varhaniků*. Brno: koncertní oddělení PKO, 1981, s. 5–6.
- ⁶ Prof. Veselá ve svém textu rovněž zmiňuje, že „varhanní umění má v českých zemích staletou tradici, dochovalo se nám úctyhodně množství historicky cenných nástrojů, z nichž mnoho však bez nutně údržby značně zchátralo a některé již dokonce nebylo možné zachránit.“ Úvodní text Aleny Veselé v programovém bulletinu *Brněnský varhanní festival 2005. Bachovské ozvěny*. Nedatováno, nestránkováno.
- ⁷ Veselá, Alena. *Z rejstříků paměti*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2013, s. 103.
- ⁸ Tomu odpovídaly také názvy festivalu: *I. přehlídka mladých českých varhaniků* (1981), *Festival mladých varhaniků Brno '82* (1982) atd.
- ⁹ Situaci popsal v programovém bulletinu z roku 1982 Jiří Majer, který byl mj. činný ve Svazu českých skladatelů a koncertních umělců. Srov. *Festival mladých varhaniků Brno '82*, s. 2–3.
- ¹⁰ Úvodní text prof. Aleny Veselé v bulletinu *Mladé varhany '85*, s. 2.
- ¹¹ Studoval varhanní hru na Janáčkově akademii múzických umění pod vedením prof. Aleny Veselé.
- ¹² Úvodní text Jiřího Dvořáčka v bulletinu *Mladé varhany '88*, s. 2.
- ¹³ Komorní nedělní matiné se uskutečnilo i v roce 1990; toto období charakterizujeme v další části textu.
- ¹⁴ Blíže viz kapitola *Vzpomínky Hany Bartošové ze zákulisí festivalu*.
- ¹⁵ Poprvé v rámci varhanního festivalu vystoupila v Besedním domě 20. 4. 1983.
- ¹⁶ Nové označení festivalu se začalo používat téhož roku, ale název ještě nebyl pevně ustálený. Nepříliš četné prameny z let 1991–1994 dokládají jistou nejednotnost; zatímco plakáty obsahují název *Brněnský varhanní festival* s příslušným rokem, v textech programů bylo uvedeno např.: *Brněnský varhanní festival 1991 „Mladých interpretů“*; *Brněnský varhanní festival mladých interpretů 1992*; *Brněnský varhanní festival 1993 „Mladé varhany“*.
- ¹⁷ Na toto období vzpomínala např. varhanice Kamila Klugarová, která byla současně činná při nově vzniklé Asociaci hudebních vědců a umělců a podílela se na chodu festivalu umělecky i organizačně. „V únoru 1990 zanikl Svaz českých skladatelů a koncertních umělců – hlavní pořadatel devíti ročníků *Mladých varhan* – a byla založena Asociace hudebních umělců a vědců, jejíž brněnské tvůrčí centrum vzalo na své bedra stěžejní starosti s uspořádáním jubilejního desátého ročníku.“ Srov. text Kamilly Klugarové v programu závěrečného koncertu (25. března 1990) v rámci festivalu *Mladé varhany '90*.
- ¹⁸ Asociace hudebních umělců a vědců (AHUV) vytvořila (nebo převzala) – jako samostatný právní subjekt – několik pravidelně se opakujících projektů, mezi něž patřil také *Brněnský varhanní festival*. Srov. ZAPLETAL, Petr. *Asociace hudebních umělců a vědců*. In: *Český hudební slovník osob a institucí*. MACEK, Petr, KALINA, Petr, STEINMETZ, Karel a Šárka ZAHRÁDKOVÁ (Eds.). Brno: ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Centrum hudební lexikografie, 2012.
- ¹⁹ SEDLÁČEK, Marek. *Klub moravských skladatelů: 22 let obnovené činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, s. 11–13.
- ²⁰ Na dvoumanuálové barokní varhany z dílny Antonína Richtera, postavené v roce 1732, zněla hudba starých českých mistrů v podání Tomáše Thona.

- ²¹ Prof. Alena Veselá vystoupila poprvé na nových koncertních varhanách v jezuitském kostele 7. 7. 2014 (koncem června téhož roku byl nový nástroj postaven). Polovinou koncertního programu přispěla Hana Bartošová. Iniciátorem myšlenky „narozeninového koncertu“ byl P. Martin Bejček. V letech 2014 a 2015 tyto koncerty pořádal Nadační fond Campianus. Dramaturgyně Brněnského varhanního festivalu navázala na tuto myšlenku a vznikla nová tradice.
- ²² V letošním roce se má uskutečnit v hudební kavárně Anoda na tř. Jaroše v Brně.
- ²³ Tato tendence byla zřejmá i v některých ročnících varhanního festivalu již v počátečním období.
- ²⁴ Srov. úvodní text Aleny Veselé v programovém bulletinu *Brněnský varhanní festival 2005. XXV. ročník. Bachovské ozvěny*. Nestránkováno.
- ²⁵ Úvodní text Jany Micháلكové Slimáčkové v programovém bulletinu *Brněnský varhanní festival 2009. XXIX. ročník. Slavná výročí ve varhanní hudbě*. Nestránkováno.
- ²⁶ Americká umělkyně zařadila do programu mj. varhanní kompozici Zdeňka Pololánika.
- ²⁷ Srov. úvodní text Hany Bartošové v programovém bulletinu *Brněnský varhanní festival 2013. Skvosty mistrů varhanního umění*. Nestránkováno.
- ²⁸ V roce 2015 se tam konaly tři z šesti brněnských koncertů.
- ²⁹ Původně se jednalo o Concertino pro klavír a komorní orchestr, které skladatel vytvořil v r. 2010. Nyní šlo o premiéru autorovy verze pro klavír a varhany.
- ³⁰ Tato instrumentální praxe (přeladění strun mezi jednotlivými sonátami), velmi oblíbená v období baroka, umožňovala změnu výrazu i nálady a usnadňovala hru ve velmi vzdálených tóninách.
- ³¹ Úvodní text Hany Bartošové v programovém bulletinu *Brněnský varhanní festival 2019. XXXIX. ročník. Dialogy u varhan*, s. 1.
- ³² V době přípravy studie (před konáním festivalu) lze pouze vyjádřit víru v úspěšnou realizaci jubilejního ročníku BVF a popřát všem – umělcům, posluchačům i organizátorům festivalu – pevné zdraví.
- ³³ Úvodní text Hany Bartošové v programovém bulletinu *Brněnský varhanní festival 2020. XXXX. ročník. Slavnosti u varhan*. Nedatováno, s. 1.
- ³⁴ V letošním roce nemohla být ze známých důvodů dodržena tradice „7. 7. v 7 hodin večer“; narozeninový koncert se koná v podzimním termínu – stejně jako celý festival.
- ³⁵ Uvedeno v závěru programového bulletinu *Brněnský varhanní festival 1997*. Nestránkováno. Texty připravovala Jana Slimáčková.
- ³⁶ Blíže viz s. 12.
- ³⁷ Soupis koncertů v jednotlivých ročnících festivalu vypracovali v samostatných kapitolách Hana Bartošová a Marek Sedláček s úmyslem předložit souhrn všech koncertů v chronologickém sledu, kde se konaly a se jmény umělců.
- ³⁸ Blíže viz kapitola *Mimobrněnské koncerty v letech 2009–2020*.
- ³⁹ Slovenské varhaníky řadíme zvlášť, i když se v současnosti jedná o interprety z jiného státu. Převážná část Slováků byla hosty festivalu ještě v období společného československého státu.
- ⁴⁰ Blíže viz výčet interpretů v části *Účinkující umělci*.
- ⁴¹ V minulosti se na pořádání varhanního festivalu spolupodílely také např. Státní filharmonie Brno nebo Janáčkova akademie múzických umění v Brně a další instituce.

POSTŘEHY A ZKUŠENOSTI

1 / Vzpomínky Hany Bartošové ze zákulisí festivalu

Ohlédnou-li se čtyřicet let zpět, je to doba skutečně hodně dlouhá. Je to čas, ve kterém se vystřídaly už dvě generace varhaníků. Pokud se nějaká akce koná úspěšně kontinuálně tolik let, je zřejmé, že je oblíbená a je o ni stále zájem. Ráda bych zavzpomínala na pěkné a humorné momenty, které jsem během každoročního působení při organizaci festivalu příjemně prožila.

Pořádáním Brněnského varhanního festivalu jsem se začala zabývat na začátku devadesátých let, kdy byla rozhodující doba, zda cyklus koncertů založený paní profesorkou Alenou Veselou zanikne nebo bude pokračovat. Byla to výzva, protože pro paní profesorku nebylo vůbec jednoduché zařídit pro své studenty nějaké možnosti veřejného vystupování. Varhany se spojovaly s církevním prostředím, které bylo v sedmdesátých a osmdesátých letech velmi nežádoucí. Právě tento nedostatek koncertních příležitostí ji přivedl k myšlence uspořádat pravidelné varhanní recitály a stálo ji nemalé úsilí, než se jí podařilo svou, na tehdejší dobu odvážnou myšlenku, uskutečnit. V roce 1981 pod názvem „I. přehlídka mladých českých varhaníků“ se díky ní zrodil v Brně první ucelený cyklus koncertů.

V době, kdy se paní profesorka Veselá rozhodla, že pravidelnou přehlídku varhaníků založí, jsem studovala. O dění kolem jejího vzniku

David di Fiore s Hanou Bartošovou znovu po 17 letech, Brno, jezuitský kostel 29. 5. 2019.

a následné organizaci jsem moc nevěděla. Vzpomínám si ovšem, že se v kuloárech vyprávělo, jak paní profesorka několikrát navštívila významné funkcionáře, kde orodovala za povolení uspořádat pravidelné varhanní recitály. Nakonec se proslýchalo, že po několika neúspěšných pokusech jeden z pánů, který o tom rozhodoval, prohlásil: „Alena Veselá, když neuspěje dveřmi, vlezte mi sem oknem“ a varhanní přehlídku slavnostně povolil. Těšila jsem se moc na zahajovací ročník, který se konal v sále Nové radnice, a na kterém mimo jiné vystoupila známá brněnská varhanice Kamila Klugarová. Její koncert byl neuvěřitelně úspěšný. Do sálu se přidalo maximum židlí, přesto však zdaleka nestačily. Stojící publikum se ani do sálu nevešlo a plné bylo i předsálí s otevřenými dveřmi, aby lidé alespoň varhany slyšeli. Byl to krásný zážitek, velké nadšení a celková atmosféra byla neopakovatelná. V dalších letech se již přehlídka konala bez problémů, neboť se dostala pod křídla tehdejšího velmi vlivného Svazu českých skladatelů a koncertních umělců. Koncerty se konaly nejen na Nové radnici, ale přesunuly se i do Besedního domu na podstatně větší koncertní nástroj. Návštěvnost byla neustále potěšující, mladých výborných varhaníků dostatek, tak přehlídka úspěšně plynula až do roku 1990. V tomto roce nastal zásadní zlom. Přes zaběhlé pořádky

*Po stopách
Antonína Dvořáka –
Hana Bartošová
a Kristen Cooper, USA,
vodopády Minnehaha, 2017.*

přešlo zeměřesení a s ním se svezla i přehlídka varhaníků. Svaz českých skladatelů a koncertních umělců se postupně rozpadal a prostory pro koncerty začaly podléhat tržnímu systému. Pronájem sálu Nové radnice byl finančně nedosažitelný, protože akce přestala být ekonomicky podporována. Přesto se našlo pár dobrých lidí, kteří měli rádi hudbu a varhany a byli ochotni podat pomocnou ruku. Vlivní doboví funkcionáři se ještě nestačili na svých židlích vyměnit, a tak jeden z nich zařídil, aby sál Nové radnice byl na koncerty mladých varhaníků poskytnut bez nároku na nájem. Velmi ráda na toho pána vzpomínám, již není mezi námi. Byl to slušný člověk a následující doba se k němu nezachovala pěkně, smetla ho s ostatními funkcionáři té doby, aniž by přihlédla k jeho pozitivnímu přístupu – hodně lidem a kulturním akcím pomohl. Tak byl zachráněn ročník 1990!

Co další roky... Koncertní varhany se nabízely v kostele sv. Augustina na Kraví Hoře. Tam působil pan farář Miloš Kabrda zvaný „Milošek“, neobyčejně vstřícný člověk. Bez problémů přijal cyklus koncertů do svých chrámových prostor a odpustil jakékoliv ekonomické vyrovnání. Sám dokonce pomohl s propagací... Jednou jsem přicházela ke kostelu a vidím nějakého pána v montérkách, který sbíjí dřevěný stojan. Když jsem se přiblížila, zjistila jsem, že je to pan farář Kabrda. Po mém dotazu, co dělá, mi odpověděl, že připravuje dřevěný banner pro plakát našich varhanních koncertů, aby mu místní věřící nevytýkali, že plakát je pověšený na dveřích kostela. S panem farářem Kabrdou jsem pak přátelsky spolupracovala dlouhá léta, než se festival opravdu znovu rozběhl a on pak odešel z Brna.

Začátkem devadesátých let skutečně peníze nebyly. Koncerty se uskutečnily jen díky zájmu pár lidí, kterým bylo líto, aby tak pěkně zaběhnutá akce skončila. Na koncertech účinkovali naši nebo i zahraniční varhaníci, většinou kamarádi ze studií nebo z mezinárodních kurzů, víceméně bez nároku na odměnu, v podstatě jen za cestovné. Ubytování byli v soukromí u přátel a známých, na hotely finance nezbyvaly. Přesto velmi ráda na toto období vzpomínám. Setkávala jsem se nejen se svými kolegy varhaníky, ale poznala jsem spoustu skvělých lidí, kterým nebyla kultura lhostejná, a snažili se pomáhat, jak se dalo. Velkým přínosem byla skutečnost, že se festival začal konat pod hlavičkou Klubu moravských skladatelů. Za pomoci tehdejší předsedkyně Klubu pianistky Věry Lejskové, osobnosti, kterou neodmítli ani na úřadech, se začalo rozbíhat i spolufinancování městem, následně potom i ministerstvem kultury a přidaly se další instituce a nadace. Přibližně v roce 1995 jsem se organizování cyklu v podstatě kompletně ujala. Mnohdy jsem měla chuť všeho nechat, protože byl i rok, kdy jsem přišla na zahajovací koncert a v kostele sedělo asi 20 lidí. Nebavilo mě vyřizování nekonečného množství papírů, shánění a objednávání noclehů, výlepu plakátů, vytváření textů pro propagační materiály a další administrativní úkony včetně přípravy k vyúčtování grantů, a především neustálé shánění financí. To vše ve svém volném čase. Nakonec jsem však vždy šla do dalšího ročníku s nadšením a novou dramaturgickou vizí.

Zažila jsem i chvíle, které vše vynahrádily. V roce 2002 měl přiletět do Brna hrát americký varhaník David di Fiore, který si naplánoval delší pobyt v Evropě. Setkání bylo na letišti ve Vídni, kde jsem ho měla vyzvednout. Sraz byl u informací. Tam jsem také čekala a David nikde. Když jsem po dlouhé době pochopila, že David nepříjde, napadlo mě zeptat se u letecké

společnosti, jestli vůbec přiletěl plánovaným letadlem. Zjistila jsem si, kde najdu přepážku společnosti jeho letu, u okénka se snažím dorozumět, zda by mi nezjistili seznam cestujících. Při čekání na tuto informaci se rozhlédnu a vidím stát kousek od sebe pána, který se velmi podobal očekávanému varhaníkovi. Byl to David, čekal vlastně také u informací, jen u své letecké společnosti. Shledání bylo radostné, pobyt Davida i koncert se vydařil a během let jsme se potom setkali vícekrát, až si po 17 letech v roce 2019 koncert v Brně v rámci festivalu zopakoval. Zábavný pobyt, na který také ráda vzpomínám, byl při koncertu polského interpreta Bogdana Narlocha v roce 2011. Přijel se svou milou ženou a navštívili spolu jednu brněnskou vinotéku. Vínečko z Moravy jim velmi zachutnalo a při odjezdu domů si zakoupili celou přepravku vína z vyhlášeného jihomoravského vinařství jako vzpomínku na krásné dny v Brně. Zažila jsem ale i situace, kdy 2 dny před příjezdem mi francouzský varhaník oznámil, že přiletí do Prahy a ať se o něho postaráme. Že existuje spojení do Brna vlakem či autobusem ho vůbec nezajímalo, prý neumí česky a nedorozumí se. Musel se narychlo sehnat dobrodinec, který si naplánoval cestu do Prahy a varhaníka na letišti vyzvedl a hned následně další, který ho zase po koncertě odvezl. Jinému francouzskému varhaníkovi se zase ztratil na letišti kufr. Naštěstí měl noty v příručním zavazadle. Koncert se konal, i když jeho oblečení moc bontónu neodpovídalo. Vynahradil to svou skvělou hrou a šarmantním vystupováním.

Festival se postupně dostával do povědomí široké kulturní veřejnosti. V roce 2006 se ozvala paní Jiřina Rybáčková z Prahy, ředitelka Amerického jara. Měla v programu následujícího roku naplánovanou varhanici z USA Joan DeVee Dixon. Požádala mě, zda by nebylo možné ji zařadit i do programu v Brně. Dramaturgicky se nám umělkyně hodila a další rok se na festivalu uskutečnil její recitál. Díky tomuto koncertu získal celý ročník festivalu záštitu amerického velvyslanectví. Joan pak přijela i další léta, milovala skladatele Antonína Dvořáka a obdivovala českou hudbu. Jeden rok s sebou přivezla hobojistku z Minneapolis Kristen Cooper. S ní jsem později navázala krásné hudební přátelství a několikrát jsme spolu vystoupily společně na různých koncertech u nás i v Americe. Je vidět, že pokud s někým opravdu chcete sdílet hudbu, ani oceán vám v tom nezabrání.

Plynul čas a festival se stal nedílnou součástí brněnského kulturního života. Stálo vedle mě hodně skvělých lidí, kteří tomu pomohli, bez nich bych to sama nedokázala. Nemohu všechny jmenovat, oni dobře sami vědí, o koho se jedná a komu patří poděkování. Stálým asistentem festiva-

Paní profesorka Alena Veselá se svou žačkou po Narozeninovém koncertě 7. 7. 2017.

lu a pilířem, o který se mohu každý rok již patnáct let opřít, je můj bývalý student varhan Zdeněk Gottvald. A ať už to byli moji studenti varhan nebo kolegové, vždy byli všichni ochotni nezištně pomoci. Velikým přínosem pro zviditelnění varhanní hudby se díky panu faráři Martinu Bejčkovi stalo postavení špičkového nástroje v jezuitském kostele. Kostelní lavice se při koncertech zcela zaplnily a lidé se zájmem navštěvují prostory chrámů.

Když se dnes ohlédnu, jsem ráda, že jsem dokázala všechny překážky překonat. Velebné tóny královského nástroje přivádí k zastavení a zamyšlení a o tom to právě je... Pro varhany psali hudbu skladatelé všech dob, každá doba měla také své slavné varhaníky i stavitele těchto nástrojů. Hlas varhan neztratil své kouzlo ani dnes. Jsem moc ráda, že alespoň malým dílem mohu přispět k předání tradice, která naplňuje lidi krásou a dovolí jim zapomenout na starosti všedních dnů.

2 / „Varhaník si nemůže vozit na cesty svůj nástroj...“

V jedné z předmluv ke koncertům Brněnského varhanního festivalu je otištěn text prof. Aleny Veselé, v němž se zamýšlela nad posláním varhaníka jako koncertního umělce i pedagoga. Její slova, která jsou upřímným vyznáním varhanám a současně poselstvím mladé umělecké generaci, zde publikujeme v plném rozsahu.⁴²

„Má úvodní slova k 38. ročníku Brněnského varhanního festivalu mají být zamýšlením nad úkoly varhaníka jako koncertního umělce a pedagoga. Za svého dlouholetého koncertního putování jsem se setkala s mnoha problémy. Varhaník si nemůže vozit na cesty svůj nástroj, na který je zvyklý, na rozdíl od většiny instrumentalistů. Na koncertní zájezdy jezdí sám, pouze klavíristé jsou v podobné situaci. Neopominutelnou podmínkou při výjezdech do zahraničí je znalost cizích jazyků.

Neexistuje žádný jiný hudební nástroj v tolika různých podobách jako varhany. Od velkých nástrojů s mnoha manuály až po malé positivity a portativy. Proto musí mít schopnost adaptace na různé typy varhan. Historické nástroje mívají často těžký chod kláves a je třeba vyvinout značnou sílu, aby se podařilo je promáchnout. Při té příležitosti si vybavuji své setkání s kolegou Milanem Šlechtou, kterému jsem se svěřila, že mám hrát ve velkém sále moskevské kon-

Prof. Alena Veselá
uvádí koncert
francouzského umělce
Stéphane Béchyho,
Brno, jezuitský kostel
17. června 2015.

zervatoře na varhany proslulého francouzského varhanáře 19. století Aristida Cavaillé-Colla. On tehdy prohlásil: „Ty varhany se ti ozvou, až když na ně dostaneš vztek.“ Před odjezdem jsem proto chodila cvičit na varhany s nejtěžším chodem kláves, které v Brně existovaly. Varhaník musí být také stylově poučený. Setká se třeba se starými varhanami s tzv. krátkou oktávou. Před výběrem repertoáru musí vědět, na jaký typ nástroje má hrát. Zažila jsem například situaci, kdy pro koncert v zámeckém kostele ve Žďáru nad Sázavou si jeden nejmenovaný kolega vybral skladby, které na tamní historický nástroj nebylo možno zahrát. Závažnou otázkou je akustika prostoru s různou délkou dozvuku. Optimální pro varhanní hru je dozvuk kolem dvou a půl vteřiny. V univerzitním kostele „King’s College Chapel“ v Cambridge jsem se ale setkala také s dozvukem deset vteřin a v největším skandinávském dómě ve švédské Uppsale byl dozvuk dvanáct vteřin. S tímto problémem si musí varhaník umět také poradit. V těchto případech je třeba velmi zřetelně artikulovat a především nepřehánět tempa. Stylově poučen musí být také varhaník při registraci skladeb, což je jistá forma instrumentace. Při ní je nutno respektovat skladatelovy požadavky, pokud je uvádí. Jiný je způsob registrace skladeb francouzských autorů, kde již skladatelé starších historických údobí uvádějí dosti podrobně své zvukové představy, tedy konkrétní rejstříky. Tato tradice přešla i do pozdějších údobí, přesné zvukové

návody nacházíme u Césara Francka i Oliviera Messiaena. Každá kulturní oblast má svá specifika, která je nutno respektovat. Z našich skladatelů najdeme dosti podrobné registrační návody u Petra Ebena.

Zvláštní kapitolou je pedagogická práce. K té bych se chtěla stručně zmínit, že mě vždy zajímala práce s mladými talentovanými lidmi. Podle mého přesvědčení je třeba, zvláště u těch nejtalentovanějších, kteří přicházeli s novými podněty, ponechat jim určitou volnost. Při výuce jsem vycházela ze zkušeností, jež jsem získala u svého vynikajícího učitele profesora Františka Michálka, který je pro mě dodnes nedostižným vzorem. Možnost pobývat v monumentálních a krásných prostorách slavných katedrál, zvláště když jsou zešeřelé a bez návštěvníků, pokládám za mimořádné privilegium varhaníků. Pro mě to byl vždy nepopsatelný pocit. Při koncertech mě vždy lákalo poznat „duši“ neznámého nástroje a výběrem registrace splnit své zvukové představy. Přeji Brněnskému varhannímu festivalu, aby se ho účastnilo četné společenství milovníků varhanního umění.“

⁴² Srov. úvodní text Aleny Veselé v programovém bulletinu *Brněnský varhanní festival XXXVIII. ročník. S varhanní hudbou od baroka k dnešku*, nedatováno, s. 1.

3 / O festivalových varhanách z pohledu P. Jana Martina Bejčka

Letošní jubilejní 40. ročník Brněnského varhanního festivalu a všeobecně známé okolnosti vedoucí k jeho mimořádného posunutí ze začátku léta na podzim tohoto roku z důvodu nouzových opatření ve světě nás mimo jiné vedou k velké vděčnosti za celou dobu konání všech koncertů a všech ročníků tohoto našeho brněnského varhanního výslunní. Naše vděčnost se má obracet k všemohoucímu Bohu, lidem, času, míru a darům umění, hudby, zpěvu, vedení a organizace. Varhanní festival by nikdy nebyl bez pořádných varhan, a proto jsme vděční, že v našem městě a jeho okolí máme stále mírně se rozrůstající počet kvalitních historických i nových nástrojů, na kterých mohou festivalové koncerty probíhat.

Od založení festivalu v roce 1981 paní profesorkou Alenou Veselou se koncerty ve složitých společenských nábožensko-politických poměrech prováděly nejdříve na nových varhanách v koncertním sále Besedního domu, v Rytířském sále Nové radnice a ve farním kostele sv. Augustina (3× Rieger-Kloss). Po roce 1989 k tomu přibýly jednou i varhany bývalého dominikánského kostela sv. Michala (Rieger-Kloss) a varhany českobratrského evangelického kostela Jana Amose Komenského, tzv. Červený kostel (Rieger). Od roku 2015 se větší část koncertů odehrává na nově postavených koncertních varhanách v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny

Varhany Nadačního fondu Campianus (firma Hermann Mathis), Brno, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie.

Marie (Hermann Mathis) a od roku 2017 také na nejstarších brněnských varhanách v loretánské kapli Panny Marie při Konventu minoritů (Antonín Richter).

Těchto 7 varhanních nástrojů lze jednoduše rozdělit na nástroje dle traktury, velikosti, stáří, z čehož pak přirozeně vyplývají možnosti interpretace varhanní, sólové či sborové hudby, použití pro různá slohová období a také vhodnosti či přednosti akustiky jednotlivých lokalit. Nástroje s čistě mechanickou hrací a rejstříkovou trakturou jsou v loretě, v Červeném kostele, u sv. Augustina a v jezuitském kostele (s elektronickými setzry). S pneumatickou trakturou jsou to nedostavěné varhany u sv. Michala, s kombinovanou trakturou mechanicko-elektrickou jsou to varhany v Besedním domě (s elektronickými setzry) a s čistě elektrickou trakturou varhany na Nové radnici.

K největším nástrojům patří varhany v Besedním domě (III+P/49), v jezuitském kostele (III+P/48), u sv. Michala (III+P/47) a u sv. Augustina (III+P/29). K nástrojům střední velikosti patří varhany na Nové radnici (II+P/33) a v Červeném kostele (II+P/20). Nejmenší nástroj je pak v loretě (I+P/10).

Mezi nové nástroje řadíme varhany v jezuitském kostele (2014), k nástrojům postavených po roce 1970 patří varhany na Nové radnici (1971),

Varhany v loretánské kapli Panny Marie při Konventu minoritů (Antonín Richter).

u sv. Augustína (1976) a v Besedním domě (1982). Varhany u sv. Michala (1953) řadíme do doby poválečné. Oba nástroje v Červeném kostele (1887) i v loretě (1726) patří k historickým nástrojům z 18. a 19. století.

V okolí Brna koncerty probíhají na rozličných místech s různými varhanami, mezi nimiž určitě stojí za připomenutí varhany farních kostelů ve Valticích (Theodor Wilhelm Weissmann, 1748, II+P/20, do roku 2018 bylo autorství mylně připisováno Johannu Henckeovi), ve Vyškově (Jan Tuček, 1912, II+P/28 ve skříni původních varhan Františka Harbicha z roku 1833), ve Velké Bíteši (Bohumil Žloutek a syn, 2006, II+P/18 ve skříni původních varhan Františka Svítla z roku 1854) a další. Letos se k nim přidává i nástroj ve farním kostele v Moravských Knínicích (Franz Ullmann, 1844, I+P/8).

V nadcházejících letech by bylo jistě vhodné rozšířit pestrou nabídku festivalových koncertů i o oba nástroje v bazilice na Starém Brně, o varhany v aule rektorátu VUT či o nově přestavěné varhany v kostele sv. Tomáše v Brně. Těšíme se také na dlouho očekávané nové varhany farního kostela v Králově Poli, které snad budou též vhodně postaveny i pro koncertní použití a na plánované koncertní varhany budovaného Janáčkova kulturního centra. Velké varhanní, památkové i koncertní naděje a rezervy stále tiše

leží v možnostech restaurování či oprav varhan farního kostela sv. Jakuba (2×), farních kostelů v Modřicích, Tuřanech či minoritského kostela sv. Janů nebo v zásadní přestavbě dómských varhan na Petrově.

Naše poděkování patří všem vlastníkům a správcům festivalových varhan a také všem varhanářům, kteří pracují na ladění, údržbě, opravách či novostavbách našich varhan v Brně a okolí.

PŘEHLEDY KONCERTŮ

1 / Festivalové koncerty v letech 1981–1993

1981 – I. ročník

I. PŘEHLÍDKA MLADÝCH ČESKÝCH VARHANÍKŮ

- 24. 5. 1981, obřadní síň Nové radnice
VĚRA HEŘMANOVÁ
Zdeněk Špatka – cembalo
JAROSLAV TŮMA
- 25. 5. 1981, obřadní síň Nové radnice
FRANTIŠEK KOLAVÍK
MARTINA ZELOVÁ
- 26. 5. 1981, obřadní síň Nové radnice
ANDĚLA HRUBIŠOVÁ
JOSEF RAFAJA
Vladimír Rejlek – trubka
- 27. 5. 1981, obřadní síň Nové radnice
JAN KALFUS
KAMILA KLUGAROVÁ
- 28. 5. 1981, obřadní síň Nové radnice
MILUŠKA KVĚCHOVÁ
Gabriela RIEDLBAUCHOVÁ

1982 – II. ročník

FESTIVAL MLADÝCH VARHANÍKŮ BRNO '82

- 6. 6. 1982, sál Besedního domu
DOROTHEA FLEISCHMANNOVÁ
KAREL HINER
 - 7. 6. 1982, sál Besedního domu
MARIE ŘIHÁNKOVÁ
VÁCLAV UHLÍŘ
 - 8. 6. 1982, sál Besedního domu
MARIE ŠESTÁKOVÁ
VĚRA HEŘMANOVÁ
Zdeněk Špatka – spoluúčinkující
-

- 9. 6. 1982, sál Besedního domu
ZDENĚK NOVÁČEK
Melánie PUSTĚJOVSKÁ
- 10. 6. 1982, sál Besedního domu
HANA NOVÁČKOVÁ
JOSEF POPELKA

1983 – III. ročník

BRNĚNSKÝ VARHANNÍ FESTIVAL **Tvůrčí dílna mladých varhaníků** **Host festivalu**

- 18. 4. 1983, sál Besedního domu
HANA DOLEŽALOVÁ
MELÁNIE PUSTĚJOVSKÁ
Jan Pustějovský – housle
- 20. 4. 1983, sál Besedního domu
VĚRA TROJANOVÁ⁴³
HANA BARTOŠOVÁ
Jan Broda – trubka
ZDENĚK ŠPATKA
- 21. 4. 1983, sál Besedního domu
IVO BARTOŠ
JOSEF RAFAJA
- 25. 4. 1983, sál Besedního domu
JÁN VLADIMÍR MICHALKO
IMRICH SZABÓ
- 27. 4. 1983, sál Besedního domu
ALEŠ BÁRTA
KAMILA KLUGAROVÁ
- 29. 4. 1983, sál Besedního domu
host festivalu: **PETR SOVADINA**

1984 – IV. ročník

MLADÉ VARHANY

V RÁMCI ROKU ČESKÉ HUDBY

- 12. 3. 1984, sál Besedního domu
VÁCLAV UHLÍŘ
ZLATICA SUCHÁNKOVÁ
- 14. 3. 1984, sál Besedního domu
HANA BARTOŠOVÁ
DOROTHEA FLEISCHMANNOVÁ
- 16. 3. 1984, sál Besedního domu
JITKA HRABALOVÁ
JAROSLAV TŮMA
- 19. 3. 1984, sál Besedního domu
ANNA ZÚRIKOVÁ
JOSEF POPELKA
Ladislav Kyselák – viola
- 21. 3. 1984, sál Besedního domu
host festivalu: **ZSUZSA ELEKES** (Maďarská lidová republika)

1985 – V. ročník

MLADÉ VARHANY '85

- 11. 3. 1985, sál Besedního domu
EMÍLIA DZEMJANOVÁ
ZUZANA NĚMEČKOVÁ
Jaroslav Konečný – hoboj
Michael Verner – fagot
- 13. 3. 1985, sál Besedního domu
MELÁNIE PUSTĚJOVSKÁ
ALEŠ BÁRTA
Zuzana Bártová – zpěv
Jan Adamus – hoboj
Karel Kopřiva – kontrabas
- 15. 3. 1985, sál Besedního domu
ZDENĚK NOVÁČEK
KATARINA HANZELOVÁ
- 17. 3. 1985, sál Besedního domu
host festivalu: **MATTHIAS EISENBERG** (Německá demokratická republika)

1986 – VI. ročník**MLADÉ VARHANY '86**

- 3. 3. 1986, sál Besedního domu
ANNA ZÚRIKOVÁ
JAN KALFUS
- 5. 3. 1986, sál Besedního domu
HANA BARTOŠOVÁ
JOSEF RAFAJA
- 7. 3. 1986, sál Besedního domu
DOROTHEA FLEISCHMANNOVÁ
Virginia Walterová – zpěv
JÁN VLADIMÍR MICHALKO
- 9. 3. 1986, sál Besedního domu
host festivalu: **VELIN ILIEV** (Bulharsko)

1987 – VII. ročník**MLADÉ VARHANY '87**

- 23. 3. 1987, sál Besedního domu
VÁCLAV UHLÍŘ
IMRICH SZABÓ
- 25. 3. 1987, sál Besedního domu
LUDMILA DRÁPALOVÁ⁴⁴
HANA ŠUMBEROVÁ
MARIE ŠESTÁKOVÁ
- 27. 3. 1987, sál Besedního domu
PETR PLANÝ
JOSEF POPELKA
- 29. 3. 1987, sál Besedního domu
Komorní koncert
JOSEF POPELKA
Ladislav Kyselák – viola, **Miroslav Kovář** – viola
MARIE ŠESTÁKOVÁ
Milan Langer – klavír
PETR PLANÝ
Milena Jílková – harfa, **Ivan Měrka** – violoncello
Alina Farná – zpěv
Kubínovo kvarteto

1988 – VIII. ročník

MLADÉ VARHANY '88

- 21. 3. 1988, sál Besedního domu
MIROSLAVA SVOBODOVÁ
MELÁNIE PUSTĚJOVSKÁ
- 23. 3. 1988, sál Besedního domu
VLADIMÍR SOBOTKA ⁴⁵
MARTIN JAKUBÍČEK
IRENA CHŘIBKOVÁ
- 25. 3. 1988, sál Besedního domu
ZLATA SUCHÁNKOVÁ
KATARINA HANZELOVÁ
- 27. 3. 1988, sál Besedního domu
Komorní koncert
MELÁNIE PUSTĚJOVSKÁ
Jan Pustějovský – housle
MIROSLAVA SVOBODOVÁ
Stanislava Bradová – klavír
IRENA CHŘIBKOVÁ
Jan Opšitoš – housle
VLADIMÍR SOBOTKA ⁴⁶
Brněnský komorní orchestr (um. vedoucí **Jiří Mottl**)

1989 – IX. ročník

MLADÉ VARHANY '89

- 13. 3. 1989, sál Besedního domu
ANNA ZÚRIKOVÁ-PREDMERSKÁ
JAROSLAV TŮMA
- 15. 3. 1989, sál Besedního domu
EMÍLIA DZEMJANOVÁ
ALEŠ BÁRTA
- 17. 3. 1989, sál Besedního domu
ZUZANA NĚMEČKOVÁ
IVO BARTOŠ
- 19. 3. 1989, sál Besedního domu
Komorní matiné
ALEŠ BÁRTA
Brněnský komorní orchestr (um. vedoucí **Jiří Mottl**)

IVO BARTOŠ

Hana Bartošová – spoluúčinkující

ZUZANA NĚMEČKOVÁ

Zdeněk Divoký – lesní roh

JAROSLAV TŮMA

Brněnský komorní orchestr (um. vedoucí **Jiří Mottl**)

1990 – X. ročník

MLADÉ VARHANY '90

- 19. 3. 1990, obřadní síň Nové radnice
MONIKA BUCKOVÁ
PETER REIFFERS
- 21. 3. 1990, obřadní síň Nové radnice
VÁCLAV UHLÍŘ
MELÁNIE PUSTĚJOVSKÁ ⁴⁷
- 23. 3. 1990, obřadní síň Nové radnice
JANA POLOLÁNÍKOVÁ
JOSEF POPELKA
- 23. 3. 1990, obřadní síň Nové radnice
Komorní matiné
JOSEF POPELKA
Jiří Hebda – hoboj, anglický roh, **Bedřich Havlík** – violoncello
Telemannovo barokní collegium (um. vedoucí **Radek Dočkal**)

1991 – XI. ročník

BRNĚNSKÝ VARHANNÍ FESTIVAL „Mladých interpretů“

- 5. 6. 1991, kostel sv. Augustina
VĚRA KARASOVÁ-TROJANOVÁ
Jan Karas – lesní roh
- 12. 6. 1991, kostel sv. Augustina
IMRICH SZABÓ
Hana Štolfová-Bandová – zpěv
- 19. 6. 1991, kostel sv. Augustina
VLADIMÍR SOBOTKA
Kateřina Zezulová – zpěv

- 26. 6. 1991, kostel sv. Augustina
HANA BARTOŠOVÁ
Vladimír Richter – zpěv

1992 – XII. ročník

BRNĚNSKÝ VARHANNÍ FESTIVAL mladých interpretů

- 3. 6. 1992, kostel sv. Augustina
TOMÁŠ THON
- 10. 6. 1992, kostel sv. Augustina
IRENA CHRĪBKOVÁ
- 17. 6. 1992, kostel sv. Augustina
MARTIN JAKUBÍČEK
Petr Pomkła – flétna
- 24. 6. 1992, kostel sv. Augustina
THOMAS SCHMÖGNER ^(Videaň)

1993 – XIII. ročník

BRNĚNSKÝ VARHANNÍ FESTIVAL „Mladé varhany“

- 2. 6. 1993, kostel sv. Augustina
EMÍLIA DZEMJANOVÁ
- 9. 6. 1993, kostel sv. Augustina
ZUZANA NĚMEČKOVÁ
- 16. 6. 1993, kostel sv. Augustina
ANGELA PALANGE ^(Itálie)
- 23. 6. 1993, kostel sv. Augustina
IVO BARTOŠ
František Novotný – housle

2/ Koncerty Brněnského varhanního festivalu v letech 1994–2020

1994 – XIV. ročník

- 8. 6. 1994, kostel sv. Augustina
MELÁNIE PUSTĚJOVSKÁ
- 15. 6. 1994, kostel sv. Augustina
VLADIMÍR SOBOTKA
- 22. 6. 1994, kostel sv. Augustina
HANA BARTOŠOVÁ
Vladimír Richter – tenor
členové **Brněnského akademického sboru**,
umělecký vedoucí **Jaroslav Kyzlink**
- 29. 6. 1994, kostel sv. Augustina
IMRICH SZABÓ (Slovensko)

1995 – XV. ročník

- 14. 6. 1995, kostel sv. Augustina
PETR KOLAŘ
- 21. 6. 1995, kostel sv. Augustina
IVO BARTOŠ
- 28. 6. 1995, kostel sv. Augustina
ELŻBIETA WŁOSEK (Polsko)

1996 – XVI. ročník

- 12. 6. 1996, kostel sv. Augustina
MICHAELA VLČKOVÁ
- 19. 6. 1996, kostel sv. Augustina
PAVEL ČERNÝ
- 26. 6. 1996, kostel sv. Augustina
VELIN ILIEV (Bulharsko)

1997 – XVII. ročník

- 4. 6. 1997, kostel sv. Augustina
VÁCLAV UHLÍŘ
- 11. 6. 1997, kostel sv. Augustina
JOHAN HERMANS ^(Belgie)
- 16. 6. 1997, kostel sv. Augustina
TOMÁŠ THON
Vladimír Krátký – recitace
- 18. června 1997, kostel sv. Augustina
HANA BARTOŠOVÁ

1998 – XVIII. ročník

- 10. 6. 1998, kostel sv. Augustina
JAKUB JANŠTA
- 17. 6. 1998, kostel sv. Augustina
STANISLAV ŠURIN ^(Slovensko)
- 22. 6. 1998, kostel sv. Augustina
IRENA CHŘIBKOVÁ
- 24. 6. 1998, kostel sv. Augustina
WACŁAW GOLONKA ^(Polsko)

1999 – IXX. ročník

- 9. 6. 1999, kostel sv. Augustina
MELÁNIE PUSTĚJOVSKÁ
- 16. 6. 1999, kostel sv. Augustina
MARINA NĚVSKAJA ^(Rusko)
- 21. 6. 1999, kostel sv. Augustina
MICHAL NOVENKO
- 23. 6. 1999, kostel sv. Augustina
IVO BARTOŠ
Vladimír Richter – tenor
Lenka Němečková – housle
Svatojakubský chrámový sbor, sbormistr **Tomáš Ibrmajer**

2000 – XX. ročník

- 7. 6. 2000, kostel sv. Augustina
MICHELLE HRADECKÁ
- 14. 6. 2000, kostel sv. Augustina
HANA A IVO BARTOŠOVI
Varhanní skladby pro 2 hráče
- 21. 6. 2000, kostel sv. Augustina
PETR RAJNOHA
- 28. 6. 2000, kostel sv. Augustina
PETR KOLAŘ
Marek Olbrzymek – tenor, **Michal Mrkvica** – housle, **Olga Kalvodová** – harfa
Smíšený sbor při chrámu sv. Jakuba v Brně,
APS Moravan, sbormistr **Tomáš Ibrmajer**

2001 – XXI. ročník

- 6. 6. 2001, kostel sv. Augustina
JOHANN TRUMMER
- 13. 6. 2001, kostel sv. Augustina
DAVID POSTRÁNECKÝ
- 20. 6. 2001, kostel sv. Augustina
TOMÁŠ THON
Svatomichalská gregoriánská schola,
umělecký vedoucí **Josef Gerbrich**
- 27. 6. 2001, kostel sv. Augustina
MARTIN JAKUBÍČEK
Tomáš Kořínek – tenor, **Irena Pavlíčková** – housle
Smíšený sbor při chrámu sv. Jakuba v Brně
Akademické pěvecké sdružení Moravan řídí **Tomáš Ibrmajer**

2002 – XXII. ročník

- 5. 6. 2002, kostel sv. Augustina
FRANTIŠEK VANÍČEK
Vokálně experimentální soubor AFFETTO
- 12. 6. 2002, kostel sv. Augustina
MARTINA KOLÁŘOVÁ
Lea Vítková – zpěv

- 19. 6. 2002, kostel sv. Augustina
STANISLAV ŠURIN ^(Slovensko)
Kateřina Šedá – housle
Pěvecký sbor VUT v Brně VOX IUVENALIS, sbormistr **Jan Ocetek**
- 26. 6. 2002, kostel sv. Augustina
DAVID DI FIORE ^(USA)

2003 – XXIII. ročník

- 4. 6. 2003, kostel sv. Augustina
ANDREAS MEISNER ^(Německo)
- 11. 6. 2003, kostel sv. Augustina
IRENA CHŘIBKOVÁ
- 18. 6. 2003, kostel sv. Augustina
PRZEMYSŁAW KAPITULA ^(Polsko)
- 25. 6. 2003, kostel sv. Augustina
HANA BARTOŠOVÁ
Jaroslava Ondrušová-Hýlová – zpěv

2004 – XXIV. ročník

Tradice české varhanní hudby

- 2. 6. 2004, kostel sv. Augustina
KAMILA KLUGAROVÁ
Ebenovské inspirace
- 9. 6. 2004, kostel sv. Augustina
PETR RAJNOHA
Musica da Camera Brno a **Pěvecký sbor Gaudeamus Brno**,
sbormistři **Martin Franze** a **Štěpán Policer**
Tomáš Kořínek – tenor, **Pavla Bartoníková** – harfa
Varhanní tvorba českých velikánů a jejich současníků
- 16. 6. 2004, kostel sv. Janů
TOMÁŠ THON
Skvosty varhanní hudby starých českých mistrů
- 23. 6. 2004, kostel sv. Augustina
JEAN-PAUL IMBERT ^(Francie)
19. století – doba velkých romantiků
- 30. 6. 2004, kostel sv. Augustina
PETR KOLAŘ

Jindřich Petráš – lesní roh
Moravští skladatelé varhanám

2005 – XXV. ročník

Bachovské ozvěny

- 1. 6. 2005, kostel sv. Augustina
BERNHARD MARX ^(Německo)
J. S. Bach – pilíř varhanního umění
- 8. 6. 2005, kostel sv. Augustina
EVA BUBLOVÁ
J. S. Bach a jeho předchůdci
- 15. 6. 2005, kostel sv. Augustina
HANA BARTOŠOVÁ
Musici Boemi
České země v pobachovské době
- 22. 6. 2005, kostel sv. Augustina
WOLFGANG KREUZHUBER ^(Rakousko)
Bachův odkaz
- 29. 6. 2005, kostel sv. Augustina
ZDENĚK NOVÁČEK
Bachovské inspirace

2006 – XXVI. ročník

Mozartovské inspirace

- 7. 6. 2006, kostel sv. Augustina
JAN VERMEIRE ^(Belgie)
W. A. Mozart – mistr klávesového umění
- 14. 6. 2006, kostel sv. Augustina
IVA SLANCOVÁ ^(Německo)
Pavel Wallinger a Jan Vašta – housle
Mozartovské variace
- 18. 6. 2006, chrám sv. Michala, Dominikánské náměstí v Brně
STANISLAV ŠURIN ^(Slovensko)
Jana Pastorková – soprán
Mozartovské zamyšlení
- 21. 6. 2006, kostel sv. Augustina
HERBERT LEDERER ^(Rakousko)

Mozart a jeho následovníci

- 28. 6. 2006, kostel sv. Augustina
JAROSLAV TŮMA
Mozartův odkaz

2007 – XXVII. ročník

Varhanní konfrontace

- 6. 6. 2007, kostel sv. Augustina
ULRIKE NORTHOFF ^(Německo)
Německé baroko a romantismus
- 13. 6. 2007, kostel sv. Augustina
MARTINA KOLÁŘOVÁ
České a severoněmecké barokní variace
- 20. 6. 2007, kostel sv. Augustina
JOAN DE VEE DIXON ^(USA)
Hudba bez hranic
- 25. 6. 2007, kostel sv. Augustina
(Prémiový koncert)
GERARD GILLEN ^(Irsko)
Hommage à Buxtehude
- 27. 6. 2007, kostel sv. Augustina
LUDMILLA KAMELINA ^(Rusko)
Odkaz německého baroka

2008 – XXVIII. ročník

Moravští skladatelé varhanám

- 4. 6. 2008, kostel sv. Augustina
ALEŠ BÁRTA
Německé a moravské varhanní variace
- 11. 6. 2008, kostel sv. Augustina
MASSIMO NOSETTI ^(Itálie)
Hudba od baroka na Moravu minulého století
- 18. 6. 2008, kostel sv. Augustina
JAROSŁAW MALANOWICZ ^(Polsko)
Leoš Janáček a polská varhanní tvorba
- 23. 6. 2008, kostel sv. Augustina

GABRIEL MARGHERI ^(Francie)

Olivier Messiaen, jeho předchůdci i následovníci

- 25. 6. 2008, kostel sv. Augustina

IRENA CHŘIBKOVÁ

Bach inspirací moravským skladatelům

2009 – XXIX. ročník

Slavná výročí ve varhanní hudbě

- 3. 6. 2009, kostel sv. Augustina

HANA BARTOŠOVÁ

Pocita Petru Ebenovi

- 10. 6. 2009, kostel sv. Augustina

CLAUS-ERHARD HEINRICH ^(Německo)

Mendelssohn a jeho předchůdci

- 15. 6. 2009, kostel sv. Augustina

MICHEL COLIN ^(Francie)

Hudba francouzského romantismu a 20. století

- 17. 6. 2009, kostel sv. Augustina

KLAUS SONNLEITNER ^(Rakousko)

Hudba v zemích rakouské monarchie

- 24. 6. 2009, kostel sv. Augustina

JOHAN HERMANS ^(Belgie)

Varhanní návraty

2010 – XXX. ročník

Varhanní hudba v průběhu staletí

- 2. 6. 2010, kostel sv. Augustina

PETR KOLAŘ

Varhany jako královský nástroj

- 16. 6. 2010, kostel sv. Augustina

ADAM VIKTORA

Gabriela Eibenová – soprán

Inspirace českým a německým barokem

- 19. 6. 2010, kostel sv. Augustina

SERGE SCHOONBROODT ^(Belgie)

Po stopách nizozemských mistrů

- 21. 6. 2010, kostel sv. Augustina
CHRISTIAN BACHELEY ^(Francie)
Hudba francouzských katedrál
- 23. 6. 2010, kostel sv. Augustina
ERNST WALLY ^(Rakousko)
Bach – pilíř varhanní hudby

2011 – XXXI. ročník

Proměny stylů ve varhanní hudbě

- 1. 6. 2011, kostel sv. Augustina
PETR RAJNOHA
Magické tóny varhan
- 8. 6. 2011, kostel sv. Augustina
DANIELA VALTOVÁ KOSINOVÁ
Reminiscence na českou hudbu
- 15. 6. 2011, kostel sv. Augustina
STEFAN SCHMIDT ^(Německo)
Bach a hudba velkých romantiků
- 20. 6. 2011, kostel sv. Augustina
Prémiový koncert
JEAN-CHRISTOPHE GEISER ^(Švýcarsko)
Prolínání tónů baroka a romantismu
- 22. 6. 2011, kostel sv. Augustina
BOGDAN NARLOCH ^(Polsko)
Varhanní tvorba napříč stoletími
- 29. 6. 2011, kostel sv. Augustina
MAURICE CLERC ^(Francie)
Hudba pařížských chrámů

2012 – XXXII. ročník

Kouzlo světa královského nástroje

- 6. 6. 2012, kostel sv. Augustina
ALESSANDRO BIANCHI ^(Itálie)
Věnování Brnu
- 13. 6. 2012, kostel sv. Augustina
KATEŘINA CHROBOKOVÁ
Varhanní hudba doby dřívější i nedávné

- 20. 6. 2012, kostel sv. Augustina
LUKÁŠ HURTÍK
Ve stopách Johanna Sebastiana Bacha
- 25. 6. 2012, kostel sv. Augustina
Prémiový koncert
OTHAR CHEDLIVIL (Francie)
Od Bacha k francouzskému romantismu
- 27. 6. 2012, kostel sv. Augustina
HANS LEENDER (Nizozemí)
Skvosty mistrů baroka a romantismu v Německu

2013 – XXXIII. ročník

Skvosty mistrů varhanního umění

- 5. 6. 2013, kostel sv. Augustina
MARIO CIFFERI (Itálie)
Varhanní putování Evropou
- 12. 6. 2013, kostel sv. Augustina
HANA BARTOŠOVÁ
Petr Hojač – trubka
Vivat Alena Veselá
- 19. 6. 2013, kostel sv. Augustina
JOHANNES TRÜMPLER (Německo)
Od Bacha po dobu nedávnou
- 24. 6. 2013, kostel sv. Augustina
Prémiový koncert
CYRILL SCHMIEDLIN (Švýcarsko)
Oriane Pons – soprán
Královský nástroj a lidský hlas
- 26. 6. 2013, kostel sv. Augustina
FRANÇOIS HOUTART (Belgie)
Varhanní hudba z Belgie

2014 – XXXIV. ročník

Česká varhanní hudba v kontrastech

- 4. 6. 2014, kostel Sv. Augustina
WIELAND MEINHOLD ^(Německo)
Výmarská varhanní hudba a Leoš Janáček
- 11. 6. 2014, kostel Sv. Augustina
PAVEL SVOBODA
Německé baroko a česká hudba 20. století
- 18. 6. 2014, Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského (Červený kostel)
GEDYMIN GRUBBA ^(Polsko)
Richard Novák – bas
Antonín Dvořák a evropské varhanní putování
- 23. 6. 2014, Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského (Červený kostel)
HANA BARTOŠOVÁ
Kristen Cooper – hoboj ^(USA)
Kontrasty české a americké hudby
- 25. 6. 2014, kostel sv. Augustina
MARCO LO MUSCIO ^(Itálie)
Italské ozvěny od renesance po současnost

2015 – XXXV. ročník

Cesty varhan po stopách století

- 3. 6. 2015, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
HANA BARTOŠOVÁ
Iva Bartošová – klavír
- 7. 6. 2015, Červený kostel
FRANTIŠEK ŠMÍD
Olga Procházková – zpěv, **Jiří Bělík** – hoboj
Hudební nešpory – Zdeněk Pololáník jubilující
- 10. 6. 2015, kostel sv. Augustina
PAUL KAYSER ^(Lucembursko)
Umění improvizace
- 17. 6. 2015, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
STÉPHANE BÉCHY ^(Francie)
Dostaveníčko nejen s francouzskou hudbou

- 22. 6. 2015, kostel sv. Augustina
JOHANNES GÖTZ ^(Německo)
Královopolský chrámový sbor, sbormistr **Jan Hanáček**
Jiří Jahoda – housle, **Pavla Jahodová** – violoncello
Pavla Kopecká – harfa, **Petr Levíček** – tenor
Od německého baroka k romantismu
- 24. 6. 2015, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
REINHARD SEELIGER ^(Německo)
Pěvecký sbor Masarykovy univerzity, sbormistr **Michal Vajda**
Bachovské inspirace

2016 – XXXVI. ročník

Setkání u varhan v proměnách času

- 1. 6. 2016, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
HANA BARTOŠOVÁ
Kristen Cooper – hoboj ^(USA), **Lenka Cafourková Ďuricová** – soprán
Ženy u varhan
- 5. 6. 2016, Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského
(Červený kostel)
TORBEN KREBS ^(Dánsko)
Smíšený pěvecký sbor Cantemus, sbormistr **Alenka Podpečan** ^(Slovensko)
Hudební nešpory
- 8. 6. 2016, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
MICHAEL UTZ ^(Německo)
Gabriela Vránová – umělecký přednes
Hudba a slovo
- 15. 6. 2016, kostel sv. Augustina
GAIL ARCHER ^(USA)
Vokálně-experimentální soubor Affetto
Prolínání hudby německých mistrů s hudbou ze zámorí
- 22. 6. 2016, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
MARKÉTA SCHLEY REINDLOVÁ ^(Německo)
Komorní pěvecký sbor Gloria Brunensis, sbormistr **Natalia Chirilenco**
Anna Krejčí – housle
Od Bacha k dnešku
- 29. 6. 2016, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
WITOLD ZALEWSKI ^(Polsko)
Duo Lyriko: Magdalena a Štěpán Graffovi – housle

Hudební poselství Mozarta a Maxe Regera

- 7. 7. 2016, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
ALENA VESELÁ a její hosté (PETR KOLARŘ a ZDENĚK NOVÁČEK)
Narozeninový koncert

2017 – XXXVII. ročník

Putování s varhanami světem bez hranic

- 1. 6. 2017, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
MAREK VRÁBEL (Slovensko)
Pěvecký ansámbl OctOpus Vocalis
Hudba bez hranic nás spojuje
- 4. 6. 2017, Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského
 (Červený kostel)
MARTIN JAKUBÍČEK
*Hudební nešpory: Varhanní improvizace na písně z Komenského kancionálu
 (1659) a taneční hudba 19. století*
- 7. 6. 2017, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
RUDOLF MÜLLER (Německo)
Mužský pěvecký sbor Láaska opravdivá, sbormistr **Jan Špaček**
Protestantský chorál a pravoslavné zpěvy v souznění
- 14. 6. 2017, kostel sv. Augustina
CHRISTIAN BACHELEY (Francie)
Hana Hána – flétna
Ze zemí německých a české do země galského kohouta
- 21. 6. 2017, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
LUCIE GUERRA ŽÁKOVÁ (Česká republika/Španělsko)
Jahodové duo: Pavla Jahodová – violoncello, **Jiří Jahoda** – housle
Hudba a víra v průběhu věků
- 28. 6. 2017, kaple Panny Marie Loretánské
HANA BARTOŠOVÁ
Irena Troupová – soprán
Stáří mistři na dobovém nástroji
- 29. 6. 2017, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
EUGENIO MARIA FAGIANI (Itálie)
Pěvecký sbor Gaudeamus, sbormistr **Martina Kirová**
Odkaz tónů královského nástroje
- 7. 7. 2017, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
ALENA VESELÁ a její hosté (JANA KUBOVÁ-POLOLÁNÍKOVÁ)

Narozeninový koncert

2018 – XXXVIII. ročník***S varhanní hudbou od baroka k dnešku***

- 30. 5. 2018, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
KAREL MARTÍNEK
Pěvecký sbor Vox Iuvenalis, sbormistr **Jan Ocetek**
Pavla Kopecká – harfa, **Petr Levíček** – tenor
Leoš Janáček v moravské metropoli
- 3. 6. 2018, Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského
(Červený kostel)
HANA BARTOŠOVÁ
Irena Troupová – soprán
Hudební nešpory: České a hebrejské melodie v souznění
- 6. 6. 2018, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
NIKOLA ZASMAN ECKERTOVÁ (Lucembursko/Česká republika)
Pavla Vykopalová – soprán
Královský nástroj a nejkrásnější árie
- 13. 6. 2018, kostel sv. Augustina
BOGDAN NARLOCH (Polsko)
Pavel Bořkovec Quartet
Evropou od baroka až k české současnosti
- 20. 6. 2018, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
KLAUS KUCHLING (Rakousko)
Královský nástroj v ozvěnách času
- 25. 6. 2018, kaple Panny Marie Loretánské
JAROSLAV TŮMA
Lucie Sedláková Hůlová – housle
Krása hudby a varhanářství starých mistrů
- 28. 6. 2018, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
OTTO CHRISTIAN ODLAND (Norsko)
Pěvecký sbor Gloria Brunensis, sbormistr **Natalia Chirilenco**
Pavel Fajtl – housle
Varhanní hudba v kontrastech
- 7. 7. 2018, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
ALENA VESELÁ a její hosté (VELIN ILIEV Bulharsko)
Narozeninový koncert

2019 – XXXIX. ročník

Dialogy u varhan

- 29. 5. 2019, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
DAVID DI FIORE ^(USA)
ARS BRUNENSIS CHORUS, sbormistři **Dan Kalousek** a **Josef Javora**
Jiří Lang – varhany
Minulost a současnost
- 2. 6. 2019, Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského
 (Červený kostel)
MÁRIA MAGYAROVÁ PLŠEKOVÁ ^(Slovensko)
Lucie Silkenová – soprán
Hudební nešpory „Putování stoletími“
- 5. 6. 2019, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
MICHAELA KÁČERKOVÁ
Kristina Nouzovská Fialová – viola
Klávesy a struny v souznění
- 12. 6. 2019, kostel sv. Augustina
CIRICINO MICHELETTO ^(Itálie)
Brněnský komorní sbor, sbormistr **Štěpán Policer**
Petr Kolař – varhany, **Pavel Fajtl** – housle
Prolínání hudebních stylů
- 19. 6. 2019, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
HANA BARTOŠOVÁ
Vladimír Krátký – umělecký přednes
Zdeněk Gottvald – varhanní spolupráce
 sólistky **dětského pěveckého sboru Primavera**
Labyrint světa a ráj srdce
- 24. 6. 2019, kaple Panny Marie Loretánské
MAREK ČERMÁK
Richard Šeda – cink, barokní flétna
Staří mistři v dnešní době
- 26. 6. 2019, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
ROBERT KOVÁCS ^(Maďarsko)
Dětský sbor Brno, sbormistr **Valerie Maťašová**
Dětské hlasy vedle královského nástroje
- 7. 7. 2019, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
ALENA VESELÁ a **DAVID POSTRÁNECKÝ**
Narozeninový koncert

2020 – XXXX. ročník

Slavnosti u varhan

- 2. 9. 2020, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
PETR KOLAŘ
Pěvecký sbor VUT v Brně Vox Iuvenalis a Smíšený sbor Kantiléna
sbormistr **Jan Ocetek, Dagmar Kolařová** – varhany
Vivat varhany

- 6. 9. 2020, Českobratrský evangelický chrám Jana Amose Komenského
(Červený kostel)
FEDERICO MIRKO BUTKOVIČ (Slovinsko)
Eva Garajová – mezzosoprán
Hudební nešpory „Hudba a slovo“

- 9. 9. 2020, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
PETER PEINSTINGL (Rakousko)
Varhanní variace z Rakouska

- 14. 9. 2020, kaple Panny Marie Loretánské
KAMILA DUBSKÁ
Ensemble Serpens Cantat
Bach a jeho předchůdci i současníci

- 16. 9. 2020, kostel sv. Augustina
EDMUND ANDLER BORIĆ (Chorvatsko)
Nada Bláhová – soprán
Královský nástroj a lidský hlas

- 23. 9. 2020, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
MAREK STEFAŃSKI (Polsko)
Dětský pěvecký sbor Kantiléna, sbormistr **Michal Jančík**
S dětmi světem hudby

- 30. 9. 2020, jezuitský kostel Nanebevzetí Panny Marie
ALENA VESELÁ a **HANA BARTOŠOVÁ**
Narozeninový koncert

Varhany ve Velké Bíteši

3 / Mimoburněnské koncerty v letech 2009–2020

2009 – XXIX. ročník

- VYŠKOV, 25. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie

RAYMOND O'DONNEL ^(Irsko)

Hudba z katedrály v Gallway

2010 – XXX. ročník

- KUŘIM, 8. 6., kostel sv. Máří Magdaleny
 - VYŠKOV, 10. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
 - VRANOV u Brna, 12. 6., kostel Narození Panny Marie
 - PODOLÍ u Brna, 13. 6., kostel sv. Jana Nepomuckého
- JOAN DE VEE DIXON** ^(USA), **Kristen Cooper** ^(USA) – hoboj
Kontrasty americké a české hudby

2011 – XXXI. ročník

- BRNO-ŽIDENICE, 4. 6., evangelický kostel, Jílkova ul.
 - MIROSLAV, 5. 6., evangelický kostel, Husova ul.
 - NOSISLAV, 12. 6., Chrám Páně Českobratrské církve evangelické
 - PŘEDKLÁŠTEŘÍ u Tišnova, 13. 6., bazilika Porta Coeli
- JOAN DE VEE DIXON** ^(USA)
Ozvěny ze zámoří
- VYŠKOV, 23. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
- HANA BARTOŠOVÁ**
J. S. Bach a česká hudba až po současnost

2012 – XXXII. ročník

- KUŘIM, 12. 6., kostel sv. Máří Magdaleny
 - NOSISLAV, 17. 6., chrám Páně Českobratrské církve evangelické
- JOAN DE VEE DIXON** ^(USA) + **HANA BARTOŠOVÁ**
Varhany jak je neznáte

- VYŠKOV 14. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie

WALDEMAR KRAWIEC ^(Polsko)

Prolínání tónů různých stylů

- MIROSLAV, 24. 6., evangelický kostel, Husova ul.

HANA BARTOŠOVÁ

Hana Oráčová – flétna⁴⁸

2013 – XXXIII. ročník

- VYŠKOV, 6. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie

- BOSKOVICE, 7. 6., kostel Českobratrské církve evangelické

JOAN DE VEE DIXON ^(USA) + **HANA BARTOŠOVÁ**

Varhany jak je neznáte

- KUŘIM, 11. 6., kostel sv. Máří Magdaleny

STANISLAV ŠURIN ^(Slovensko)

Prolínání varhanních stylů

2014 – XXXIV. ročník

- KUŘIM, 15. 6, kostel sv. Maří Magdaleny

- PŘEROV, 20. 6., kostel Českobratrské církve evangelické

- NOSISLAV, 22. 6., Chrám Páně Českobratrské církve evangelické

HANA BARTOŠOVÁ, Kristen Cooper ^(USA) – hobojs

Kontrasty evropské a americké hudby

- VYŠKOV, 26. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie

WOLFRAM SYRÉ ^(Německo)

Romantismus v zemích německých i českých

2015 – XXXV. ročník

- KUŘIM, 16. 6., kostel sv. Maří Magdaleny

ONDŘEJ MÚČKA, Jana Dvořáková – zpěv

Varhanní podvečer v kruhu přátel hudby

- VYŠKOV, 18. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie

JERZY KUKLA ^(Polsko)

Bach a polský romantismus

- VALTICE, 20. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie

ENRICO PRESTI ^(Itálie)

Ozvěny z Itálie

- VANOVICE, 13. 6., evangelický kostel
HANA BARTOŠOVÁ, Iva Bartošová – klavír
Duo pro varhany a klavír
- NOSISLAV, 21. 6., Chrám Páně Českobratrské církve evangelické
HANA BARTOŠOVÁ se svými studenty **ZDEŇKEM GOTTVALDEM,**
JANEM a **JOSEFEM HANÁČKOVÝMI, Michal Marhold** – recitace
Hudba a slovo – Labyrint světa a ráj srdce

2016 – XXXVI. ročník

- KUŘIM, 7. 6., kostel sv. Maří Magdaleny
MICHAEL UTZ (Německo)
Večer v kruhu přátel hudby
- VELKÁ BÍTEŠ, 9. 6., kostel sv. Jana Křtitele
- VYŠKOV, 16. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
HANA BARTOŠOVÁ, Kristen Cooper (USA) – hoboj
Melancholické tóny ze zámoří
- NOSISLAV, 12. 6., Chrám Páně Českobratrské církve evangelické
FRANTIŠEK ŠMÍD, Olga Procházková – soprán
Nejkrásnější árie a písně
- VALTICE, 18. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
MARIO PERESTEGI (Chorvatsko)
Pohled do krásy varhanní hudby starých časů

2017 – XXXVII. ročník

- VELKÁ BÍTEŠ, 6. 6., kostel sv. Jana Křtitele
PETRA KUJALOVÁ, Barbora Šancová – zpěv
Od baroka k romantismu
- MIROSLAV, 11. 6., evangelický kostel, Husova ul.
HANA BARTOŠOVÁ se svými studenty **ZDEŇKEM GOTTVALDEM**
a **JOSEFEM HANÁČKEM, Michal Bumbálek** – recitace
Labyrint světa a ráj srdce
- VALTICE, 17. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
RENATO NEGRI (Itálie)
Krásy varhanní hudby doby minulé
- NOSISLAV, 18. 6., Chrám Páně Českobratrské církve evangelické
HANA BARTOŠOVÁ, Hana Hána – flétna
Podvečer u varhan

- VYŠKOV, 20. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
LUCIE GUERRA ŽÁKOVÁ, Jahodové duo
Večer s hudbou v průběhu věků

2018 – XXXVIII. ročník

- NOSISLAV, 10. 6., Chrám Páně Českobratrské církve evangelické
FRANTIŠEK ŠMÍD, Vlastimil Bialas – trubka, **Jiří Bělík** – hoboj
Večer nejen s varhanami
- VELKÁ BÍTEŠ, 12. 6., kostel sv. Jana Křtitele
BOGDAN NARLOCH ^(Polsko)
Varhanní hudba v průběhu věků
- MIROSLAV, 17. 6., evangelický kostel, Husova ul.
- KUŘIM, 19. 6., kostel sv. Maří Magdaleny
HANA BARTOŠOVÁ, Iva Bartošová – klavír
Varhany jak je neznáte
- VALTICE, 23. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
MARJU RIISIKAMP ^(Estonsko)
Putování za krásou tónů historického nástroje
- VYŠKOV, 26. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
OTTO CHRISTIAN ODLAND ^(Norsko)
S hudbou napříč Evropou

2019 – XXXIX. ročník

- KUŘIM, 4. 6., kostel sv. Maří Magdaleny
FRANTIŠEK ŠMÍD, Olga Procházková – zpěv
Podvečer árií u varhan
- MIROSLAV, 16. 6., evangelický kostel, Husova ul.
WALDEMAR KRAWIEC ^(Polsko)
Od baroka k současnosti
- VELKÁ BÍTEŠ, 18. 6., kostel sv. Jana Křtitele
PETR KOLAŘ, Duo Lyrico: Magdaléna a Štěpán Graffe – housle
Světlem hudby bez hranic
- VALTICE, 22. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
ROBERTO SQUILLACI ^(Itálie)
Staří mistři na Henckeových varhanách

- VYŠKOV, 24. 6., kostel Nanebevzetí Panny Marie
HANA BARTOŠOVÁ, Iva Bartošová – klavír
Varhany jak je neznáte

2020 – XXXX. ročník

- VYŠKOV, 10. 9., kostel Nanebevzetí Panny Marie
MATTHIAS BÖHLERT ^(Německo)
Setkání u varhan
- MORAVSKÉ KNÍNICE, 13. 9., kostel sv. Markéty
HANA BARTOŠOVÁ, Hana Hána – flétna
Podvečer u varhan se starými mistry
- NOSISLAV, 20. 9., Chrám Páně Českobratrské církve evangelické
HANA BARTOŠOVÁ, Soubor dechových nástrojů Nosislav
Varhanní dialogy
- VELKÁ BÍTEŠ, 24. 9., kostel sv. Jana Křtitele
MAREK STEFANSKI ^(Polsko)
Od baroka až do romantismu
- VALTICE, 26. 9. zámecká barokní kaple
MAREK VRÁBEL ^(Slovensko), **Tomáš Šelc** ^(Slovensko) – zpěv
Staří mistři na zámeckých varhanách
- MIROSLAV, 27. 9., evangelický kostel, Husova ul
MAREK VRÁBEL ^(Slovensko)
Hudební cesty po starém kontinentu

Poznámky

⁴³ Věra Trojanová, Hana Bartošová a Jan Broda vystoupili s programem místo nemocné varhanice Jindřišky Slavikové.

⁴⁴ Ludmila Drápalová a Hana Šumberová zastoupily v programu nemocnou Zlatu Suchánkovou.

⁴⁵ Ze stejného důvodu nemohl vystoupit Zdeněk Nováček. Místo něj účinkovali Vladimír Sobotka a Martin Jakubiček.

⁴⁶ Vladimír Sobotka vystoupil místo Zdeňka Nováčka.

⁴⁷ Také v roce 1990 nastala změna v programu. Místo plánovaného vystoupení Zdeňka Nováčka 21. března účinkovala Melánie Pustějovská a Jana Kalfuse zastoupila 23. března Jana Pololániková.

⁴⁸ V Miroslavi bylo pro nemoc omluveno manželské duo Murchison (Pamela – flétna a Matthew – tuba) z USA. Vystoupila flétnistka Hana Oráčová.

VÝHLEDY

Brněnský varhanní festival má v České republice význačné postavení a stal se již tradiční a trvalou součástí koncertní sezóny v moravské metropoli. Jeho kulturní význam však zdaleka přesahuje hranice regionu, ba i naší země. Poskytuje příležitost umělecké realizace interpretům různých generací a rozličného původu, a to především z oblasti varhanní hudby. Bohatě historii festivalu však přispěli také umělci z jiných oborů. Přední čeští a zahraniční varhaníci se představují publiku v sólových recitálech nebo vystupují ve spolupráci s významnými pěvci, instrumentalisty či členy různých hudebních uskupení.

Úspěšný rozvoj festivalu podmiňuje několik okolností. Především je zapotřebí zajistit vyhovující koncertní nástroje, což v případě varhan nebyla záležitost jednoduchá a krátkodobá. Přesto se hlavním organizátorům festivalu a významným osobnostem brněnského hudebního života podařilo vytvořit příznivé koncertní zázemí pro umělce. Dobrému jménu Brněnského varhanního festivalu napomáhají výborné výkony umělců, promyšlená koncepčnost a přitažlivá dramaturgie programů. To vše se setkalo s velkým ohlasem posluchačů. Již v počátcích působnosti festivalu bylo zřejmé, že brněnské publikum má mimořádný zájem o varhanní koncerty.⁴⁸ Festival se těší velké přízni publika také dnes, a to i z řady mladé generace. Tato skutečnost je v oblasti umělecké hudby pozoruhodná a je jistým příslibem do budouc-

na. Záštitou příznivého vývoje varhanního umění mohou být také výtečné výkony dalších mladých umělců, kteří mohou krásnou hudbou těšit nová pokolení posluchačů.

Hodnota festivalového programu je však závislá nejen na úrovni výkonných umělců, dramaturgické koncepci večera, ale také na povaze předneseného hudebního díla. Z programu festivalu jednoznačně vyznívá, že v repertoáru varhaníků se vedle skladeb, které tvoří pilíř jejich interpretačního fondu, vyskytují poměrně často soudobé varhanní kompozice. Toto zjištění ukazuje na značný zájem současných skladatelů o varhanní tvorbu, což je rovněž velmi dobrým signálem do budoucna. A v neposlední řadě je třeba zmínit význam organizačního týmu festivalu, tvořeného vzdělanými, kreativními, obětavými a pracovitými lidmi.

Popřejme tedy Brněnskému varhannímu festivalu šťastné vykročení do dalšího desetiletí s novými uměleckými počiny, které najdou cestu k srdci publika.

⁴⁸ Srov. úvodní text Jiřího Majera v programovém bulletinu *Festival mladých varhaníků Brno '82*, s. 2.

Výběr literatury a pramenů

MICHÁLKOVÁ SLIMÁČKOVÁ, Jana. Brněnský varhanní festival třicetiletý. *Harmonie* 2010, č. 9, s. 33. Dostupné též z: <http://www.casopisharmonie.cz/kritiky/brnensky-varhanni-festival-tricetilety.html>).

SEDLÁČEK, Marek. *Klub moravských skladatelů 1992–2007: k 15. výročí znovuzaložení*. Brno: Editio Moravia, 2008.

SEDLÁČEK, Marek. *Klub moravských skladatelů: 22 let obnovené činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2014.

SEDLÁČEK, Marek. Klub moravských skladatelů. In: *Český hudební slovník osob a institucí*. MACEK, Petr, KALINA, Petr, STEINMETZ, Karel a Šárka ZAHŘÁDKOVÁ (Eds.). Brno: ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Centrum hudební lexikografie, 2017.

VESELÁ, Alena. *Z rejstříků paměti*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2013.

ZAPLETAL, Petar. Asociace hudebních umělců a vědců. In: *Český hudební slovník osob a institucí*. MACEK, Petr, KALINA, Petr, STEINMETZ, Karel a Šárka ZAHŘÁDKOVÁ (Eds.). Brno: ústav hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Centrum hudební lexikografie, 2012.

ZEMAN, Václav. *Brněnský varhanní festival – historie a současnost*. Diplomová práce. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Hudební Fakulta, Katedra varhanní a historické interpretace, 2020. 94 s. Vedoucí diplomové práce: prof. MgA. Zdeněk Nováček.

Programové bulletiny

I. přehlídka mladých českých varhaníků. Brno: koncertní oddělení PKO, 1981.
Festival mladých varhaníků, Brno '82. II. ročník. Brno: krajská pobočka SČSKU.
Brněnský varhanní festival. Tvůrčí dílna mladých varhaníků. Host festivalu. III. ročník. Brno: krajská pobočka SČSKU.

Mladé varhany IV. ročník. V rámci Roku české hudby. Brno: krajská pobočka SČSKU.

Mladé varhany '85. V. ročník. Brno: krajská pobočka SČSKU.

Mladé varhany '86. VI. ročník. Brno: krajská pobočka SČSKU.

Mladé varhany '87. VII. ročník. Brno: krajská pobočka SČSKU.

Mladé varhany '88. VIII. ročník. Brno: krajská pobočka SČSKU.

Mladé varhany '89. IX. ročník. Brno: krajská pobočka SČSKU.

Mladé varhany '90. X. ročník.

Brněnský varhanní festival 1991 "Mladých interpretů".

Brněnský varhanní festival mladých interpretů 1992.

Brněnský varhanní festival 1993 "Mladé varhany".

Brněnský varhanní festival 1994 (plakát).

Brněnský varhanní festival 1995.

Brněnský varhanní festival 1996.

Brněnský varhanní festival 1997.

Brněnský varhanní festival 1998.

Brněnský varhanní festival 1999.

Brněnský varhanní festival 2000.

Brněnský varhanní festival 2001.

Brněnský varhanní festival 2002.

Brněnský varhanní festival 2003.

Brněnský varhanní festival 2004. Tradice české varhanní hudby.

Brněnský varhanní festival 2005. Bachovské ozvěny.

Brněnský varhanní festival 2006. XXVI. ročník. Mozartovské inspirace.

Brněnský varhanní festival 2007. XXVII. ročník. Varhanní konfrontace.

Brněnský varhanní festival 2008. XXVIII. ročník. Moravští skladatelé varhanám.

Brněnský varhanní festival 2009. XXIX. ročník. Slavná výročí ve varhanní hudbě.

Brněnský varhanní festival 2010. XXX. ročník. Varhanní hudba v průběhu staletí.

Brněnský varhanní festival 2011. XXXI. ročník. Proměny stylů ve varhanní hudbě.

Brněnský varhanní festival 2012. XXXII. ročník. Kouzlo světa královského nástroje.

Brněnský varhanní festival 2013. XXXIII. ročník. Skvosty mistrů varhanního umění.

Brněnský varhanní festival 2014. XXXIV. ročník. Česká varhanní hudba v kontrastech.

Brněnský varhanní festival 2015. XXXV. ročník. Cesty varhan po stopách století.

Brněnský varhanní festival 2016. XXXVI. ročník. Setkání u varhan v proměnách času.

Brněnský varhanní festival 2017. XXXVII. ročník. Putování s varhanami světem bez hranic.

Brněnský varhanní festival 2018. XXXVIII. ročník. S varhanní hudbou od baroka k dnešku.

Brněnský varhanní festival 2019. XXXIX. ročník. Dialogy u varhan.

Brněnský varhanní festival 2020. XXXX. ročník. Slavnosti u varhan.

Summary

Metamorphoses of Brno Organ Festival

The Brno Organ Festival has a significant position in the Czech Republic and has become a traditional and permanent part of the concert season in the Moravian metropolis. Its cultural significance far exceeds the borders of the region, and even our country. It provides an opportunity for artists of different generations and different backgrounds, especially in the field of organ music. Artists from other disciplines also contributed to the rich history of the festival. Leading Czech and foreign organists introduce themselves to the audience in solo recitals or perform in collaboration with important singers, instrumentalists or members of various musical groups.

The festival has been held annually since 1981, it was founded by a eminent organist prof. Alena Veselá. At present, its dramaturgy and organization is taken care of by Hana Bartošová, who is also significantly active on its artistic level. Over the course of 40 years, there have been changes in the name of the festival, the venue and the dramaturgical concept of the festival. The long period of its existence proves that organ music in Brno and its surroundings is constantly attracting the interest of the audience of all ages.

The history of the Brno Organ Festival has not yet been published in its entirety, although 40 years have passed since its founding. The presented publication brings knowledge about the cultural-historical development of the festival, dramaturgical concept, choice of artists, the character of concert instruments, etc. The author's team consists of 5 personalities who are connected with the festival events.

The first chapter contains a cross-section of the 40-year history of the festival (Judita Kučerová). The historical study is followed by 3 chapters, first including the personal memories and experiences of the contemporary dramaturg and festival organizer Hana Bartošová. The essay on the organist's mission as a concert artist was contributed by the founder of the organ festival, prof. Alena Veselá, former rector of the Janáček Academy of Performing Arts in Brno and still active concert organist. The chapter on the concert organs, which the individual music evenings are played, was prepared by P. Jan Martin Bejček, OSB. The last part of the collective monograph consists of overviews of concerts held since the first years of the festival (Hana Bartošová), then in the period when the artistic and financial patronage of the Brno Organ Festival was taken over by the Club of Moravian Composers (Marek Sedláček) and an overview of non-Brno concerts (Hana Bartošová).

The text has a source nature, the authors draw on preserved written documents and interviews with witnesses and festival organizers. It also includes photo documentation material stored in the Archive of the Brno Organ Festival.

Proměny Brněnského varhanního festivalu

doc. PhDr. Judita Kučerová, Ph.D.

MgA. Hana Bartošová

prof. Alena Veselá

P. Jan Martin Bejček, OSB

doc. PhDr. Marek Sedláček, Ph.D.

Vydal Klub moravských skladatelů, z. s., třída Kpt. Jaroše 1890/45, 602 00 Brno
ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno

Sazba a produkce: Petr Tejkal Design, Vlhká 25, 602 00 Brno

1., elektronické vydání, 2020

ISBN 978-80-210-9640-0

<https://doi.org/10.5817/CZ.MUNI.M210-9640-2020>

MUNI
PRESS

MUNI
PED